ИШЧИЛАР СИНФИ БИЛАН КОЛХОЗЧИ ДЕҲҚОНЛАР ИТТИФОҚИ ТОБОРА ЯШНАЙВЕРСИН!

БУТУН ДУНЕ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

16 ЙИЛ ЧИҚИШИ

№ 237 (4228).

30 НОЯБРЬ ЯКШАНБА 1969 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин

КОЛХОЗЧИЛАРНИНГ БУТУНИТТИФОҚ III СЪЕЗДИ ЛЕНИНЧА КООПЕРАТИВ ПЛАНИНИНГ ЁРҚИН ТАНТАНАСИНИ ЯНА БИР МАРТА НАМОЙИШ ҚИЛДИ.

ОБЛАСТИМИЗНИНГ БАРЧА ҚИШЛОҚ МЕҲНАТКАШЛАРИ СЪЕЗДДА ЯКДИЛЛИК БИЛАН ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН КОЛЛЕКТИВ ХЎЖАЛИКНИНГ ЯНГИ НАМУНА УСТАВИНИ ЗЎР ҲУРСАНДЧИЛИК БИЛАН КУТИБ ОЛДИЛАР. УЛАР ДЕҲҚОНЧИЛИК, ЧОРВАЧИЛИК МАҲСУЛОТЛАРИНИ ТОБОРА КЎПАЙТИРИШ УЧУН ЯНАДА ЗЎР ҒАЙРАТ КЎРСАТИБ МЕҲНАТ ҚИЛИШГА АҲД ҚИЛДИЛАР.

КОЛХОЗ ТУЗУМИНИНГ ЯНГИ ҒАЛАБАЛАРИ САРИ

Колхозчиларнинг Бутуниттифоқ учинчи съезди 27 ноябрда Москвада ўз ишини тамомлади. Съезд колхознинг янги Намуна Уставини ва бошқа муҳим қарорларни қабул қилди. «Совет Иттифоқи колхозчи деҳқонларининг съезди, — деди ўртоқ Л. И. Брежнев ўз нутқида, — мамлакатимизнинг, бутун совет халқининг ҳаётида буюк сиёсий воқеадир. Бу съезд колхоз тузумини тағин ҳам ривожлантиришда, коммунистик қурилиш вазифаларини муваффақиятли ҳал этишда шубҳасиз, катта роль ўйнайди».

Колхозчилар Бутуниттифоқ учинчи съездининг иши колхоз ҳаётининг туб масалаларини қараб чиқишда юксак ишчанлик ва принципиаллик вазиятида ўтди. Совет қишлоғининг вакиллари қишлоқ хўжалигидаги ишларнинг аҳволини батафсил ва асосли равишда таҳлил этдилар, қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш истиқболларини конкрет суратда қараб чиқдилар. Колхоз ишлаб чиқариши усталари ва раҳбарларининг жуда бой тажрибаси, уларнинг сиёсий етуклиги, партия олдидаги, халқ олдидаги жавобгарликни юксак даражада ҳис этаётганликлари бунда яна намоён бўлди. Съезд якдиллик билан ўтди. Бу эса шонли колхозчи деҳқонларимизнинг жонажон Ленин партияси теварагига маҳкам жипслашганликларини яна бир марта намойиш қилди.

Колхоз тузумига улуғ Ленин асос қўйди. Колхоз тузуми партиянинг, бутун совет халқининг тарихий ғалабаларидан биридир. Қаҳрамон ишчилар синфи, бизнинг зиёлиларимиз колхоз тузумини вужудга келтириш ва мустаҳкамлашда катта роль ўйнадилар. Уларнинг қардошларча ёрдами, деҳқонлар билан бузилмас иттифоқи социализм ғалабасининг, Совет давлатининг иқтисодий, сиёсий ва ҳарбий қудратини мустаҳкамлашнинг энг муҳим омили бўлиб қолди. Съездда сўзга чиққан делегатлар ана шу иттифоқ колхоз қурилишининг муваффақиятларини таъминлаганлигини таъкидладилар.

Съездда қатнашган чет эллик меҳмонлар — социалистик мамлакатлар ва бошқа бир қанча давлатлар деҳқонларининг вакиллари ҳам худди шу сўзни айтдилар ва шу билан бирга деҳқонлар ва барча меҳнаткашлар ўртасидаги дўстлик муҳим роль ўйнаётганлигини, Советлар мамлакатидаги колхозлар тўплаган бой тажрибанинг аҳамиятини уқтириб ўтдилар.

Колхозчиларнинг Бутуниттифоқ учинчи съезди, КПСС XXIII съезди ва Марказий Комитетнинг шундан кейинги Пленумлари ишлаб чиққан партия иқтисодий сиёсатини амалга ошириш масалаларига, қишлоқ хўжалигимизни янада юксалтириш кенг программасини бажаришга катта эътибор берди. Ўртоқ Д. С. Полянскийнинг докладида, делегатларнинг нутқларида таъкидлаб ўтилганидек, бу чоралар колхоз экономикасини мустаҳкамлашга, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштиришни кўпайтиришга, қишлоқ меҳнаткашларининг фаровонлигини оширишга ҳал қилувчи таъсир кўрсатди.

Мамлакатдаги ишлаб чиқарувчи кучлар тараққиётининг ҳозирги босқичида қишлоқ хўжалигини қудратли моддий-техника негизи билан таъминлаш вазифаси кўндаланг бўлиб турибди. Бу вазифа фан-техника тараққиётининг барча асосий йўналишлари бўйича — колхоз ва совхоз ишлаб чиқаришини комплекс механизациялаш ва химиялаштириш, ерларни кенг кўламда мелиорациялаш йўли билан ҳал этилмоқда. Давлат қишлоққа ҳар йили тобора кўп миқдорда трактор, комбайн, автомобиль ва минерал ўғитларни юбормоқда, мелиорация қурилишига сарфланадиган капитал маблағларни кўпайтирмоқда. Давлатнинг ёрдамидан яхши фойдаланиш, ердан фойдаланишда қаттиқ тартиб ўрнатиш, техникадан, суғориладиган ерлар ва захи қочирилган ерлардан тўғри фойдаланишни таъминлаш, минерал ўғитларни ғоят самарали ишлатишга эришиш тўғрисидаги ғамхўрлик колхоз делегатларининг нутқларида ўз ифодасини топди.

Социалистик ватаннинг қудратини мустаҳкамлаш, мамлакатни дон, гўшт, сут, пахта ва бошқа маҳсулотлар билан тўлароқ таъминлаш — қишлоқ меҳнатчиларининг ватанпарварлик ҳаракатига айланди. Колхознинг съездда бир овоздан қабул қилинган янги, Намуна Устави ҳам шу мақсадларга хизмат қилади. Бу Устав миллионларча совет кишиларининг фикрлари ва конкрет таклифларини ифодалаб, колхоз тузумини ривожлантиришда янги қадам бўлади, коммунистик қурилишнинг ҳозирги босқичида совет деҳқонлари ҳаёти ва меҳнатининг асосларини белгилаб беради. Съезд колхоз демократиясини янада ривожлантириш, колхозларнинг фаолиятига доир энг муҳим масалаларни коллектив суратда муҳокама қилиш, ишлаб чиқаришни ташкил этиш тажрибасини умумлаштириш ва жамоат хўжалигини юксалтириш резервларидан тўлароқ фойдаланиш юзасидан тегишли тавсияларни ишлаб чиқиш мақсадида районларда, областларда, ўлкаларда, республикаларда ва марказда колхозлар кенгашларини тузишга қарор берди. Колхозлар иттифоқи кенгашининг составн «Правда» газетасининг бугунги сонида эълон қилинди. «Колхоз аъзоларининг социал страхованиеси тўғрисида»ги қарор ҳам қабул қилинди, 1970 йил 1 январдан бошлаб колхозчилар социал страхованиесининг ягона системасини жорий қилиш кўзда тутилди. Бунинг учун колхозларнинг меҳнат ҳақи фондидан 2,4 процент миқдорида ажратмалар ҳисобидан марказлаштирилган фонд вужудга келтирилади.

Бутун совет халқи колхозчилар Бутуниттифоқ учинчи съездининг ишини зўр эътибор билан кузатиб турибди. Шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг редакцияга юбораётган хатларида баён қилинган фикрлар уларнинг съезд қарорларини қизғин ва якдиллик билан маъқуллаётганликларини, бу қарорларни амалга ошириш учун астойдил кураш олиб боришга тайёр эканликларини исбот этади. Колхоз ва совхозларда, саноат корхоналарида ва қурилишларда беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун, В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа янада зўр куч билан авж олмоқда.

Ҳозирги пайтда партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари олдида муҳим вазифалар турибди. Улар колхознинг янги Намуна Уставини ва съезднинг бошқа материалларини кенг тушунтириш ишларини қизитиб юборишлари, бригадаларда ва фермаларда делегатларнинг чиқишларини уюштиришлари, Намуна Устав асосида ҳар бир колхознинг уставини ишлаб чиқишда колхозчиларга кўмаклашишлари лозим.

Съезд делегатлари КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совет Президиуми, СССР Министрлар Советига йўллаган мактубда бундай дейилади: «Колхозчиларнинг Бутуниттифоқ учинчи съезди партия ва ҳукуматни ишонтириб шуни айтадики, Совет деҳқонлари ишчилар синфи билан, бутун совет халқи билан қўлни қўлга бериб, партиянинг ленинчи Марказий Комитети теварагида тағин ҳам маҳкамроқ жипслашади ва Лениннинг Улуғ байроғи остида коммунизм қурилишидаги янги ғалабалар сари олға боради».

Партия ва халқ ғоят меҳнатсевар, фидокор, оташин ватанпарвар колхозчи деҳқонларимизнинг мамлакатимизда коммунизм тантанаси учун курашдаги масъулиятли вазифаларини шараф билан бажаришларига аминдирлар.

(«ПРАВДА»нинг 29 ноябрдаги бош мақоласи).

КОЛХОЗЛАР ИТТИФОҚ КЕНГАШИНИНГ МАЖЛИСИ

Колхозчиларнинг Бутуниттифоқ учинчи съездида сайланган колхозлар иттифоқ кенгашининг 28 ноябрда мажлиси бўлиб ўтди.

Кенгаш ташкилий масалаларни кўриб чиқди. СССР қишлоқ хўжалиги министри В. В. Мацкевич колхозлар иттифоқ кенгашининг раиси қилиб, Винница областидаги КПСС XXII съезди номли колхоз раиси В. М. Кавун ва Тула областидаги «Новая жизнь» колхозининг раиси И. М. Семенов раис ўринбосарлари қилиб сайландилар.

Мажлисда кенгашнинг яқин муҳлат ичида қилинадиган иш плани тўғрисида фикрлашиб олинди.

Колхозларнинг иттифоқ кенгаш мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский, КПСС Марказий Комитетининг секретари Ф. Д. Кулаков қатнашдилар.

УСМОН ЮСУПОВ раҳбарлик қилаётган звено пахтакорлари Ўрта Чирчиқ районидаги «Коммунизм» колхозида биринчилар қаторида ғалаба рапортини беришди. Зиммаларига олган мажбурият ортиғи билан адо этилди. Суратларда: (чапда) далада қолган ҳосил кўрак териш машинаси ёрдамида йиғиштириб олинмоқда. (ўнгда) звено бошлиғи Усмон Юсупов.

В. Литвинов фотоси.

БАЙРОҚДОРЛАР

Вазмин юк кўтариб, ўзоқ масофага юрган киши маррага етай деганда қанчалик ҳоримасин негадир бардамлашиб, одими бирдан чаққонлашади. Бутун вужуди ғайратга тўлиб манзил томон интилади. Бугунги пахта даласининг мардумайдони ҳам манзил яқинлашган сайин жадалроқ қадам ташлашга жону-жаҳди, ғайрату-матонати билан ишга киришган. Ҳар бир хўжалик, ҳар бир участка, бригада звенонинг ўз марраси, мўлжалланган вазндаги хирмони бор. У бу рақамни бир суткада неча бор такрорлайди. То шу рақамдаги хирмонни уймагунча тинчимайди. «Бугун мунча тонна тердик, эртага яна шунча бўлса...» деб чамалаб, ҳисоблаб юради. Мободо айтгани бўлмадими, у диққат, дилига хеч нарса сиғмайди, қандай бўлмасин эртага бугунгидан кўпроқ хирмон уйиш режасини тузиб чиқади.

Куни кеча худди шу фикримизга айнан далил бўладиган воқеа устидан чиқдик. Куйбишев номли колхоз теримнинг дастлабки кунлари, ҳатто октябрнинг охирги кунлари ҳам пахта тайёрлаш бўйича районда энг орқада эди. Колхозлар бўйича пахта тайёрлаш маълумоти берилганда бу колхознинг номи Оққўрғон районидаги колхозлар ичида охирида эди. Бу аҳвол колхоз аъзоларини ташвишга солмади, дейсизми? Начора, машиналар кечроқ иш бошлади, агрегатлар эгатга тушди-ю иш юришиб кетди. Янаги ўн кунликда эса бу колхоз бирданига бир неча колхозни сакраб ўтибди. Ундан кейинги ўн кунликдачи, бир йўла 13.26 процент пахта тайёрланипти. Демак, йиллик планга нисбатан бир кунда 1,32 процент миқдорда «оқ олтин» тайёрланган. Ана шу кўрсаткичнинг ўзи кишини қувонтирар, ғайрат камарини маҳкамроқ боғлашга, яна бир интилиб манзилга етиб олишга йўл бошларди. Шу орада район партия комитетида йиғимтеримга бағишланган оператив йиғин чақириб қолинди. Колхоз раиси Эргаш Ниёзов кейинги ўн кунликдан кўнгли тўқ бўлсада, лекин ғалаба рапорти билан келмаганидан хижолат. Лекин кўнгилида далада пахта тераётган машиналар, теримчилар йиғган пахтани чамалаб кўриб ўзининг ҳисоби бўйича яна икки ярим кунда план тўлади дерди. «Барибир, эх шу йиғингача бўлмадида» дея чуқур энтикиб қўярди. Шу пайт ноябрнинг иккинчи ўн кунлигида энг кўп пахта тайёрланган Куйбишев номли колхозга область партия комитети ва ижроия комитетининг кўчма қизил байроғи берилди сўзини эшитиб қолди. Қулоқларига ишонмади. Атрофда чапак чалишар, табриклашарди. «Наҳотки, ростданми... Аъзоларимиз роса суюнишади-да балли азаматлар», дилидан ўтказарди. Ўзи эса қишлоғига, аъзоларига ҳушхабарни бартроқ етказишга ошиқарди.

Икки минг етти юз олти тонна. Ана шу миқдордаги пахтани етказиб беради бу колхознинг азамат пахтакорлари. Шароит жуда оғир, пахта кеч очилди. Улар пахтанинг кўп қисмини машиналар билан териб олишни мўлжаллаган эдилар. Бироқ ҳаво ноқулай келиб ха деганда машинани пайкалга киритиб бўлмади. Машина теримига ажратилган майдонга механизаторлар неча бор келар, «қани энди териб ола қолсак» деб куйинишарди. Капитанлар теримга ташна эди. Бироз имконият бўлди дегунча теримга тушиб кетишди. Шулар бункерлардан тўкилган пахта-да, колхоз хирмонига барака киритган. Шунинг учун ҳам колхоз ўша ўн кунликда машина терими планини бир йўла 21,92 процент қилиб адо этди. Бу тонналарда Бобохўжа Нозимхўжаев, Қаҳҳор Машрапов, Файзулла Нуритдинов каби механик ҳайдовчиларнинг катта улуши бор. Хўжалик раҳбари хамма имкониятини чамалаб ўша байроқ олган куни «яна икки ярим кунда рапорт келтирамиз» деганди. Улар ўз сўзларининг устидан чиқишди. Куни кеча колхоз давлатга пахта сотиш планини бажаргани ҳақида рапорт берди.

Бобохўжа Назимхўжаев билан Султон Мирзакаримовлар комплекс механизациялашган звеноларнинг бошлиқлари. Султон бошқараётган звено аъзолари 46 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 34 центнердан, Бобохўжа бошлиқ звено аъзолари эса 77 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 цетнердан пахта етиштирдилар. Уларнинг ҳар иккови ҳам механизатор. Ўз агрегатлари билан 65—70 тоннадан пахта теришди.

Жонажон Москвада колхозчиларнинг Бутуниттифоқ III съезди давом этаётган кунларда ёзилганди бу рапорт. Унда «Биз ҳам съездда иштирок этаётганлар билан ҳамнафасмиз. Колхозимиз куч-қудратини тоборо оширамиз. Бу ғалабамиз съездга туҳфа» деган сўзлари ёзилганди. Ҳақиқий қаҳрамонлик, матонат кўрсатиб қилинган меҳнат туфайли қўлга киритилганди бу ғалаба. Бугун бутун қишлоқ, ёшу-қари ҳамма-ҳамманинг дили равшан, юзи ёруғ. Терим бошлангандан буён неча тунларни бедор ўтказган колхоз активлари, раиснинг уйқусизликдан қизариб кетган кўзларида ғолиб чавондознинг мамнун боқишига ўхшаш маънони пайқайсиз. Аммо у ҳали курашни давом эттирадиган вазиятда сўзларди.

— Далада мисқол пахта қолдирмаймиз. Ҳали ҳосил бор. Ҳаммасини йиғиб оламиз, яна 150 тоннани мўлжаллаб турипмиз.

Ғалабангиз муборак бўлсин азиз пахтакорлар, машаққатли меҳнат эвазига қўлга киритган қизил байроғингиз қутлуғ бўлсин байроқдорлар.

Ф. УСМОНОВА.

Ўрта Чирчиқ районидаги Калинин номли колхознинг Ўлмас Жўраев бошчилик қилаётган звено аъзолари хўжаликда биринчи бўлиб, пахта териш планини бажардилар. Ҳар бир гектар пахта майдонидан 25 центнердан «оқ олтин» йиғиштириб олинди. Суратда: мазкур хўжаликда кўрак чувиш пайти.

Қ. Розиқов фотоси.

ҲАШАРЧИЛАР ҲИММАТИ

КЎМАКЧИ ЎҚУВЧИЛАР

Шу кунларда пахтакорлар улкан «оқ олтин» хирмони учун кураш олиб бормоқдалар. Шаҳардан чиққан ёрдамчилар ҳам пахтакорлар билан бир сафда тер тўкмоқдалар.

Бир ярим ойдирки Н. Крупская номидаги республика мактабгача тарбия педбилим юртининг талабалари Янгийўл районидаги «Ленинград» колхози пахтакорларига сидқидилдан ёрдам кўрсатмоқдалар. 700 талаба бир ойда колхознинг 500 тонна «оқ олтин»ини териб берди.

90 гектар пахта майдонига эга бўлган хўжаликнинг Х. Ахметов бошлиқ 1-бригадаси аъзолари ҳашарчилардан миннатдор. Бўлажак тарбиячилар бригаданинг йиллик планини тезроқ бажаришида муносиб ҳисса қўшди. Кўмакчилар райондаги ёрдамчилар ўртасида таъсис этилган кўчма Қизил байроқни олишга муяссар бўлдилар. 50 дан ортиқ тарбиячининг ҳар бири ҳозирда кунига 110—120 килограммдан кўрак териб хирмонга тўкмоқда. К. Бўриева, Ж. Сотимова, М. Хамроқулова, С. Мавлонова каби талабалари шулар жумласидандирлар.

Ф. ИСАЕВ,
И. РУСТАМОВ.

ОҲАНГАРОНЛИКЛАР ҲИССАСИ

Бўка районининг Свердлов номли колхозида Оҳангарондан ўн икки корхона ва ташкилотнинг коллективлари пахта термоқда.

Шуларнинг ичида айниқса «Узбекуголь» комбинатининг ишчи ва ходимлари жасорат кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Шу комбинатга қарашли автобазанинг слесарлари В. Жилин, О. Порефер, кўмир разрези ходими Л. Мисюклар ҳар кун 50—80 килограммдан ошириб кўрак термоқдалар.

9-сон шахта ишчи ва хизматчиларининг катта бир группаси «Ленинобод» колхозига кўмаклашмоқда. Мавсум бошидан бери улар 60 тоннадан кўпроқ пахта териб колхоз хирмонига топширдилар. Бу ерда айниқса шахта вентиляциясининг мастери С. Қаршибоевнинг меҳнати мақтовга сазовордир. У ҳар куни 70—80 килограмм «оқ олтин» термоқда.

Шунингдек, «Шахтер» клуби болалар секторининг мудири А. Шарафутдинова, планлаштириш бўлимининг ходими М. Белянина ва бошқалар пахта далаларида астойдил меҳнат қилиб юбилей олди ҳосилини йиғиб-териб олишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар.

В. ЎЛМАСБОЕВ.

ПАРРАНДАБОҚАРЛАР ҒАЛАБАСИ

Доҳий В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш мақсадида ишлаётган «Ўртасарой» паррандачилик фабрикаси ишчилари яхши натижани қўлга киритаётирлар.

Айни пайтда бу ерда 29 минг ўрдак ва 245 минг товуқ боқиляпти. Бу пландагидан 700 та ўрдак ва 55 мингта товуқ кўп демакдир. Тухум олиш ҳам ой ва йил сайин ўсиб бормоқда. Паррандабоқарлар ўтган ўн ой мобайнида давлатга 14 миллиондан ортиқ тухум етказиб бердилар.

Шунингдек, давлатга парранда гўшти топшириш ўн ойлик планини ҳам муддатидан илгари 106 процент қилиб адо этилди. Давлат ўртасаройликлардан 317 тонна парранда гўшти қабул қилиб олди. Бу пландагидан 18 тонна кўпдир.

Шу кунга қадар район колхоз ва совхозларига 282 минг 600 та товуқ ва 55 минг 700 та ўрдак жўжаси ҳам сотилди.

Парранда боқар В. Лунина ўз боқимидаги 6 мингта товуқнинг ҳар биридан ҳозирғача 255 тадан, Д. Иброҳимова эса 5 минг товуқнинг ҳар биридан 200 тадан тухум олишга муваффақ бўлди.

Совхозда давлатга парранда гўшти ва тухум топшириш қизғин давом этмоқда.

К. ПУЛАТОВ,
С. ТУРДИЕВ.

Ўрта Чирчиқ райони.

КОЛХОЗНИНГ НАМУНАВИЙ УСТАВИ

Колхоз тузуми — Совет Социалистик жамиятининг ажралмас қисмидир; бу — деҳқонлар қадам-бақадам коммунизмга ўтишининг В. И. Ленин белгилаб берган, тарих синовидан ўтган ҳамда уларнинг хусусиятларига ва манфаатларига мос бўлиб тушган йўлидир.

Ишлаб чиқариш воситаларининг ижтимоий мулклиги, йирик коллектив хўжаликнинг афзалликлари, партия билан давлатнинг кундалик ғамхўрлиги ва ёрдами қишлоқда жуда катта социал-иқтисодий ўзгаришлар қилишга имкон берди. Колхозчи деҳқонларнинг фидокорона меҳнати ишчилар синфининг, бутун совет халқининг зўр бериб сарфлаган куч-ғайратлари туфайли колхозлар механизациялашган йирик қишлоқ хўжалик корхоналарига айланди, уларнинг ижтимоий бойлиги беқиёс даражада кўпайди, колхозчиларнинг турмуш даражаси ошди, шаҳар билан қишлоқ ўртасидаги тафовутлар аста-секин йўқолиб бормоқда.

Социалистик хўжаликнинг ижтимоий формаси бўлган колхоз қишлоқда ишлаб чиқарувчи кучларни янада ривожлантириш вазифаларига батамом мос келади, ишлаб чиқаришни колхоз демократияси асосида колхозчилар оммасининг ўзи бошқариб боришини таъминлайди, колхозчиларнинг шахсий манфаатларини жамоат, умумхалқ манфаатлари билан тўғри қўшиб олиб боришга имкон беради. Колхоз — деҳқонлар учун коммунизм мактабидир.

Колхозчи-деҳқонлар Коммунистик партия раҳбарлигида, ишчилар синфи билан мустаҳкам ва бузилмас иттифоқ тузиб, мамлакатимизда коммунизм қурилишида актив қатнашмоқдалар.

I. Мақсадлар ва вазифалар

1. ——— республикасининг ——— область (ўлка) ——— районидаги ——— колхоз (колхознинг номи) ишлаб чиқариш воситаларининг умумийлиги ва коллектив меҳнат асосида йирик социалистик қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини биргаликда бошқармоқ учун ихтиёрий равишда бирлашган деҳқонларнинг кооператив ташкилотидир.

2. Колхоз ўз олдига қуйидаги асосий вазифаларни қўяди:

Жамоат хўжалигини бутун чоралар билан мустаҳкамлаш ва ривожлантириш, меҳнат унумдорлигини ва жамоат ишлаб чиқаришининг самарадорлигини доимо ошира бориш, колхозчиларни меҳнатга коммунистик муносабат руҳида тарбиялаш.

колхоз ишлаб чиқаришини интенсивлаш ва уни техника билан қайта қуроллантира бориш, комплекс механизацияни жорий этиш ҳамда электрлаштириш, химиялаштиришни ва ерларни мелиорация қилишни кенг кўламда амалга ошириш йўли билан қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етиштиришни ва давлатга сотишни кўпайтириш.

партия ташкилотининг раҳбарлиги остида колхозчиларни коммунистик руҳда тарбиялаш, уларни ижтимоий ҳаётга жалб этиш, социалистик мусобақани ривожлантириш ишларини олиб бориш:

— колхозчиларнинг ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини тағин ҳам тўлароқ қондириш, улар турмушининг маиший шароитини яхшилаш, қишлоқларни аста-секин обод посёлкаларга айлантириш.

II. Колхозга аъзолик, колхоз аъзоларининг ҳуқуқлари ва бурчлари

3. 16 ёшга етган ҳамда ўз меҳнати билан колхоз жамоат хўжалигида қатнашиш истагини билдирган гражданлар колхоз аъзоси бўла олади.

Колхоз аъзолигига унга кирувчининг иштирокида колхоз правлениесининг тақдимига биноан колхоз аъзоларининг умумий йиғилишида қабул қилинади.

Колхоз аъзолигига қабул қилиш тўғрисидаги аризани колхоз правлениеси бир ой муддат ичида кўриб чиқади.

Колхознинг ҳар бир аъзоси учун ягона нусхада «Колхозчининг меҳнат дафтарчаси» юргизилади.

4. Колхоз аъзоси қуйидаги ҳуқуқларга эга: Ўзи сарфлаган меҳнатнинг миқдорига ва сифатига мувофиқ равишда гарантияланган ҳақ тўланган ҳолда колхоз жамоат хўжалигидан иш олиш;

колхоз ишларини бошқаришда қатнашиш, унинг бошқарув органларини сайлаш ва шу органларга сайланиш; колхоз фаолиятини яхшилаш, правление ва мансабдор шахсларнинг ишидаги камчиликларни тугатиш юзасидан таклифлар киритиш;

ишлаб чиқариш малакасини оширишда ва ихтисос орттиришда колхоздан ёрдам олиш;

ёрдамчи хўжалик юргизиш, уй-жой ва хўжалик иморатлари қуриш учун томорқа ер участкасидан, шунингдек шахсий эҳтиёжлар учун колхоз яйловларидан, жамоат иш ҳайвонлари ва транспортидан колхозда белгилаб қўйилган тартибда фойдаланиш;

социал таъминотдан, маданий-маиший хизматлардан ҳамда уй-жой қуриш ва ремонт қилишда колхоз ёрдамидан баҳраманд бўлиш ва ёқилғи билан таъминланиш.

5. Колхоз аъзосининг бурчлари қуйидагилардан иборат:

колхоз Уставига ва ички тартиб қоидаларига риоя қилиш, умумий йиғилишларнинг қарорларини ва колхоз правлениесининг қарорларини бажариш:

жамоат хўжалигида ҳалол меҳнат қилиш, меҳнат интизомларига риоя этиш, илғор иш методлари ва усулларини эгаллаб олиш; колхоз ишларини бошқаришда актив қатнашиш, давлат ва колхоз мулкини асраш, қўриқлаш ва мустаҳкамлаш, хўжасизликка ҳамда жамоат мулкига бепарволик билан қарашга йўл қўймаслик, жамоат фойдаланаётган, томорқа фондидаги ерлардан рационал ва тўғри фойдаланиш.

6. Колхоздан вақтинча кетиб қолган шахсларнинг колхозга аъзолиги қуйидаги ҳолларда сақланиб қолинади:

Муддатли ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаётганда;

совет, жамоат ва кооператив ташкилотлардаги сайлаб қўйиладиган лавозимга сайланганда;

ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқишга кирганда;

колхоз правлениеси томонидан белгиланган муддатга колхозлараро ташкилотга, саноатга ёки халқ хўжалигининг бошқа тармоқларига ишга борганида.

Кексалиги ёки инвалидлиги орқасида ишлашни тўхтатган колхозчиларнинг ҳам, агар улар колхоз территориясида яшашни давом эттирсалар, колхозда аъзолиги сақлаб қолинади.

7. Колхозчининг колхоздан чиқиш тўғрисидаги аризаси правление томонидан кўриб чиқилмоғи ва правление қарори ариза берилган кундан бошлаб уч ойдан кечиктирмай колхоз аъзоларининг навбатдаги умумий йиғилишида тасдиқланмоғи лозим.

Колхоз правлениеси кетиб қолган колхозчи билан хўжалик йили тамом бўлгач, колхоз йиллик ҳисоботи тасдиқланганидан кейин кечи билан бир ой ўтгач батамом ҳисоб-китоб қилади.

III. Ер ва ундан фойдаланиш

8. СССР Конституциясига мувофиқ колхозга ер бепул ва бемуҳлат яъни абадий фойдаланиш учун бириктириб қўйилади.

Колхозга бириктирилган ер давлат мулки, яъни умумхалқ бойлиги ҳисобланади ва у олди-сотди қилиш, ижарага бериш ва бошқа хил битимлар тузиш объекти бўлиши мумкин эмас.

Меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитети ҳар бир колхозга ердан фойдаланиш ҳуқуқини берувчи давлат акти топширади, бу актда колхозга бириктирилган ернинг миқдори ва аниқ чегаралари кўрсатиб қўйилади.

Колхозга бириктириб қўйиладиган ерлар жамоат фойдаланадиган ерлар билан томорқа ерларига бўлинади. Томорқа ерлари аслида жамоат фойдаланадиган ерлардан чегара билан ажратиб қўйилади.

9. Колхоз ўзига бириктирилган ердан тўлароқ ва тўғрироқ фойдаланиш ҳамда уни муттасил яхшилаб бориш, унинг унумдорлигини ошириш; фойдаланилмаётган ерларни қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига жалб этиш, ерларни суғориш ва захини қочириш, тупроқ эрозиясига қарши кураш тадбирларини амалга ошириш, ихота дарахтзорларини вужудга келтириш, колхоз ерларини талон-торож қилишдан асраш ва қатъиян қўриқлаш; табиатни муҳофаза қилиш, ўрмонлардан, сув манбалари ва фойдали қазилмалар (қум, гилмоя, тош, торф ва шу кабилар)дан фойдаланишнинг белгиланган қоидаларига риоя этиш мажбуриятини олади.

Колхоз правлениеси унинг раҳбарлари ва мутахассислари ердан юксак унумли фойдаланиш учун жавобгардирлар.

10. Давлат ёки жамоат эҳтиёжлари тақозоси билан колхоздаги ер майдонларининг камайтирилишига ёки колхоз фойдаланаётган ерларнинг чегараларини ўзгартиришга тегишли давлат органларининг қарорлари асосида фақат колхозчилар умумий йиғилишининг розилиги билан йўл қўйилади. Бунда суғорилган ва захи қочирилган ерларнинг, шудгорларнинг, кўп йиллик мевали дарахтлар ва токзорлар банд қилиб турган ер участкаларининг қишлоқ хўжалигига алоқаси бўлмаган эҳтиёжлар учун берилишига қоида тариқасида йўл қўйилмайди.

Колхоздаги ер майдонларининг камайтирилиши ёки колхоз фойдаланаётган ер чегараларининг ўзгартирилиши билан боғлиқ бўлган зарарларни амалдаги қонунларда белгиланган тартибда колхоз ундириб олиш ҳуқуқига эгадир.

IV. Колхознинг жамоат мулки

11. Давлат мулки бўлган ер билан бир қаторда колхознинг жамоат мулки — колхознинг иқтисодий негизидир. Колхозга қарашли корхоналар, иморатлар, иншоотлар, тракторлар, комбайнлар ва бошқа машиналар, асбоб-ускуналар, транспорт воситалари, иш ҳайвонлари ва маҳсулдор чорва моллар, кўп йиллик дарахтлар, мелиорация ва ирригация иншоотлари, етиштирилган маҳсулот, пул маблағлари ва колхознинг бошқа мол-мулклари колхоз жамоат мулкини ташкил этади.

Колхозлараро ва давлат-колхоз ташкилотлари ҳамда корхоналарнинг мол-мулки ва маблағларида ҳам қилинган шерикчиликка қараб **колхознинг жамоат мулки деб ҳисобланади.**

12. Ўз ишларини амалга ошириш ва жамоат хўжалигини янада ўстириш учун колхоз ишлаб чиқаришнинг асосий фондлари ва муомаладаги оборот фондларини тузади, бу фондлардан планли ва унумли равишда фойдаланади ҳамда уларни тўлдириб боради. Шу фондлар бўлинмас фонд ҳисобланади. (Бу фондлардаги маблағлар колхоз аъзолари ўртасида тақсимланмайди) ҳамда бу фондлардан фақат белгиланган мақсад учун фойдаланилади.

Ишлаб чиқариш аҳамиятига эга бўлмаган асосий фондлар ҳам бўлинмас фонд ҳисобланади.

13. Колхознинг мол-мулки ва пул маблағларини тасарруф қилиш ҳуқуқи фақат колхознинг ўзига — унинг бошқарувчи органларига берилади. Колхоз ўз фаолиятига боғлиқ бўлмаган мақсадларга маблағлар ажратилишига йўл қўймайди.

Асосий воситаларни ва бошқа хил моддий бойликларни сотиб олиш, сотиш, бракка чиқариш ва ҳисобдан ўчириш колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши томонидан белгиланган тартибда ҳамда амалдаги қонунлар асосида амалга оширилади.

Колхоз мулкининг бузилиши ёки йўқолишига йўл қўйган колхоз аъзолари, шунингдек трактор, автомобиль, қишлоқ хўжалик машиналаридан, иш ҳайвонларидан ўзбошимчалик билан фойдаланишда айбдор бўлганлар ҳамда колхозга моддий зарар етказган кишилар бу зарарни колхозга тўлашга мажбурдирлар.

Зарарнинг аниқ миқдори колхоз правлениеси томонидан белгиланади. Эҳтиётсизлик ёки бепарволик орқасида етказилган зарар колхоз аъзосидан ойлик асосий иш ҳақининг учдан бир қисмидан кўп бўлмаган миқдорида ундириб олинади. Колхоз аъзолари қасддан зарар етказган тақдирда, шунингдек, қонунларда кўзда тутилган ҳолларда оширилган миқдорда ёки тўла миқдорда моддий жавобгар бўладилар. Етказилган зарар колхоз правлениеси томонидан ундириб олинади, жанжал чиққан тақдирда эса халқ суди орқали ундириб олинади.

V. Колхознинг ишлаб чиқариш — хўжалик ва молиявий фаолияти

14. Колхоз ўз хўжалигини ишлаб чиқаришни ташкил этишнинг энг кам маблағ ва меҳнат сарфлаган ҳолда энг кўп юқори сифатли маҳсулот олишни таъминловчи энг прогрессив, илмий асосланган форма ва методларини қўлланиб, колхозчилар умумий йиғилиши тасдиқлаган план асосида бошқаради.

Планларни тузганда колхоз жамоат хўжалигида такрор ишлаб чиқаришни кенгайтириш, давлат харид планини, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини контрактация қилиш шартномаларини бажариш ҳамда донни ва давлатга керакли бошқа маҳсулотларни пландан ташқари сотиш, колхозчиларнинг моддий ва маданий эҳтиёжларини қондириш зарурлигига асосланади.

15. Колхознинг ишлаб чиқариш-молиявий фаолияти хўжалик ҳисоби, ишлаб чиқаришни ривожлантиришга ва хўжаликнинг рентабеллигини оширишга қаратилган маънавий ва моддий стимулларни кенг қўлланиш асосида амалга оширилади.

16. Колхоз правлениеси ва колхознинг барча аъзолари қуйидагиларни таъмин этишлари зарур:

қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини интенсивлаш ва ихтисослаштириш, энг яхши табиий-иқтисодий шарт-шароитларга эга бўлган тармоқларни устун даражада ривожлантириш йўли билан қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини рационал бошқариш;

деҳқончилик маданиятини кўтариш асосида қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилдорлигини ошириш, алмашлаб экишга риоя қилиш, уруғчиликни яхшилаш, ўғитлаш системасини қўлланиш ва бошқа тадбирларни амалга ошириш;

чорвачиликни бутун чоралар билан ривожлантириш, чорва моллар ва паррандалар маҳсулдорлигини ўстириш, наслчилик ишини яхшилаш, зоотехника ва ветеринария қоидаларига риоя қилиш, чорвачилик учун мустаҳкам ва барқарор ем-хашак базаси вужудга келтириш;

янги техникани ва прогрессив технологияни, комплекс механизацияни, электрлаштиришни, фан ютуқлари ва илғор тажрибани ишлаб чиқаришга жорий қилиш, ерларни мелиорациялаш ва химиялаштириш;

тракторлар, комбайнлар, автомобиллар ва бошқа машиналардан, иш ҳайвонлари ва бошқа маҳсулдор чорва молларидан, иморатлар ва иншоотлардан самарали фойдаланиш ва уларни яхши сақлаш;

хўжаликни ривожлантириш ва аҳоли яшайдиган пунктлар қуриш планларига мувофиқ ишлаб чиқариш бинолари ҳамда маданий-маиший бинолар, турар-жойлар ва болалар муассасалари, йўллар, сув хўжалиги иншоотлари ва бошқа иншоотлар қуриш.

17. Меҳнат ресурслари ва маҳаллий хом ашё манбаларидан тўлароқ ва бир меъёрда фойдаланиш, жамоат хўжалигининг даромадини ошириш мақсадида қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришига зиён бермаган ҳолда колхоз ёрдамчи корхоналар, шунингдек турли ҳунармандчилик тармоқлари ташкил этади ҳамда ривожлантиради; қишлоқ хўжалик ишларидан бўш қолинган даврларда колхозчиларнинг кучлари билан ҳар хил буюмлар ва товарлар ишлаб чиқариш учун колхозда филиал (цех)лар ташкил этиш хусусида саноат корхоналари ва савдо ташкилотлари билан шартнома асосида алоқа боғлай олади.

18. Колхоз ихтиёрийлик асосларида колхозлараро ҳамда давлат-колхоз корхоналари ҳамда ташкилотларининг фаолиятида иштирок этиб, уюшмалар ва иттифоқларга аъзо бўлиб кириши мумкин.

19. Колхоз колхозчилар умумий йиғилишининг қарорига асосан колхозда шерикчилик асосида маданий-маиший бинолар қуриш, ободончилик ишларини амалга ошириш ҳамда колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришга ва колхозчиларга маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилашга қаратилган бошқа тадбирларни ўтказиш учун ўз маблағларининг бир қисмини меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советлари, совхозлар ҳамда бошқа давлат ва кооператив корхоналари ва ташкилотларининг маблағлари билан бирлаштириши мумкин.

20. Колхоз қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сотиш, машиналар, материаллар, чорва моллар ва бошқа хил мол-мулк сотиб олиш, ёрдамчи корхоналар ҳамда тармоқларнинг ярим фабрикатлари ва буюмларини сотиш, турли хил ишларни бажариш ва ҳар хил хизматлар кўрсатиш хусусида давлат, кооператив ва жамоат ташкилотлари билан шартномалар тузади, шунингдек ўз фаолиятининг мақсадларига мос келадиган бошқа хил шартномалар туза олади.

21. Колхоз ҳисоб-китоб қилиш ва пул маблағларини сақлаш учун СССР Давлат банки муассасасида ҳисоб очади ҳамда касса ишларига ва ҳисоб-китобга тааллуқли барча операцияларни белгиланган қоидаларга мувофиқ равишда амалга оширади.

СССР Давлат банки муассасасидаги колхоз ҳисобларидан пул ўтказиш ёки бериш колхоз правлениесининг буйруғи билан амалга оширилади.

Колхоз давлатнинг қисқа муддатли ва узоқ муддатли кредитларидан фойдаланиши мумкин.

Колхоз правлениесининг колхоз ҳисобларидан пул ўтказиш ёки бериш ҳақидаги буйруқлари, шунингдек колхознинг кредитларга оид мажбуриятлари колхоз раиси билан бош бухгалтерининг имзоси бўлган тақдирда ҳақиқий ҳисобланади.

22. Колхоз бухгалтерия ҳисоботи оператив ва статистика ҳисоботи олиб боради, ҳисоботнинг илғор методлари ва формаларини жорий қилади, ҳисоботни тасдиқланган формалар асосида тузади ҳамда уни белгиланган муддатларда тегишли органларга топширади.

23. Колхоз аъзоларининг мажбуриятлари ва қарзлари учун колхоз жавобгар эмас. Колхоз аъзолари колхознинг мажбуриятлари ва қарзлари учун ўз мол-мулклари билан жавоб бермайдилар.

VI. Меҳнатни ташкил этиш, меҳнатга ҳақ тўлаш ва меҳнат интизоми

24. Колхоз жамоат хўжалигидаги барча ишлар колхозчиларнинг ўз меҳнати билан бажарилади.

Колхозда махсус мутахассислар бўлмаган ёхуд қишлоқ хўжалик ишларини ва бошқа ишларни колхозчиларнинг кучлари билан зарур муддатларда бажариш мумкин бўлмаган ҳоллардагина четдан мутахассисларни ва бошқа ходимларни ёллашга йўл қўйилади.

Колхоз меҳнатни илмий асосда ташкил этишни жорий қилади, жамоат ишлаб чиқаришида ишчи кучидан тўла-тўкис ва рационалроқ фойдаланиш ҳақида ғамхўрлик қилади.

25. Колхозда иш кунининг қанча вақт давом этиши ва тартиби, дам олиш кунлари, ҳар йили ҳақи тўланадиган отпускалар бериш тартиби, шунингдек меҳнатга лаёқатли колхозчиларнинг жамоат хўжалигида меҳнат минимуми колхознинг ички тартиб қоидалари билан белгилаб борилади.

26. Ишлаб чиқаришни ва меҳнатни ташкил қилиш формалари — участкалар, фермалар, бригадалар, звенолар ва бошқа ишлаб чиқариш бўлинмалари хўжаликнинг конкрет шарт-шароитларига ҳамда ишлаб чиқаришни механизациялаш, ихтисослаштириш ва унинг технология даражасига қараб колхоз томонидан белгиланади ҳамда қўлланиб борилади.

Ишлаб чиқариш бўлинмаларининг составига колхозчилар ўзларининг малакаси, иш тажрибаси кўникмалари, турар-жойи, шахсий истагини ҳисобга олган ҳолда танланади.

Колхознинг ишлаб чиқариш бўлинмаларига ер участкалари, тракторлар, машиналар ва ашёлар, иш ҳайвонлари ва маҳсулдор чорва моллар, зарур иморатлар ва бошқа ишлаб чиқариш воситалари бириктириб қўйилади.

Колхоз ишлаб чиқариш бўлинмаларининг фаолияти ички хўжалик ҳисоби асосида амалга оширилади.

27. Колхознинг жамоат хўжалиги — колхозчилар оладиган даромадларнинг асосий манбаидир. Колхозда меҳнат учун ҳақ ҳар бир колхозчининг жамоат хўжалигига сарфлаган меҳнатининг миқдори ва сифатига қараб, яхши меҳнат учун, яхши натижалар учун кўпроқ ҳақ тўлаш, деган принцип асосида тўланади. Меҳнат унумдорлигини илдам ўстириш асосида колхоз аъзолари меҳнатига тўланадиган ҳақ ортиб бориши керак.

Колхозда меҳнатга ҳақ тўлашнинг ё бажарилган ишлар ҳажми етиштирилган маҳсулот учун ишбай усули, ёки аккорд-мукофот усули ё бўлмаса белгиланган баҳолар ва ставкалар асосида вақтбай, вақтбай-мукофот усули ва меҳнатга ҳақ тўлашнинг бошқа системалари қўлланилади. Колхозчининг айби билан сифатсиз бажарилган иш учун ҳақ тўланмайди ёки тўланадиган ҳақ миқдори шунга мувофиқ равишда камайтирилади.

Қишлоқ хўжалигидаги ишлар ва бошқа ишлар учун иш нормалари ва баҳолари хўжаликнинг конкрет шарт-шароитларига асосланиб, колхозчилар ва мутахассисларнинг кенг иштироки билан тузиб чиқилади ва зарур бўлиб қолган тақдирда қайта кўриб чиқилади, сўнгра колхоз правлениеси томонидан тасдиқланади.

28. Колхоз жамоат ишлаб чиқаришидаги иш учун колхоз аъзоларининг меҳнатига тўланадиган ҳақнинг гарантияланган миқдорини белгилаб боради.

Қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштиришни кўпайтириш, унинг сифатини яхшилаш ва таннархини камайтиришдан колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш мақсадида, меҳнатга тўланадиган асосий ҳақ билан бир қаторда, қўшимча ҳақ тўлаш усули ва моддий рағбатлантиришнинг бошқа турлари қўлланилади.

Жамоат хўжалигида ўз меҳнати билан иштирок этишнинг белгиланган минимумини узрсиз сабаблар билан бажармаган, шунингдек прогулга йўл қўйган колхоз аъзолари колхоз правлениесининг қарорига мувофиқ қўшимча ҳақдан ҳамда моддий рағбатлантиришнинг бошқа турларидан қисман ёки тўла равишда маҳрум қилинишлари мумкин.

29. Колхозчиларнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларига бўлган эҳтиёжларини қондириш учун колхозда меҳнатга қараб тақсимланадиган натура фонди ташкил этилиб, дон ва бошқа маҳсулотлар, шунингдек ем-хашак ялпи ҳосилнинг муайян бир қисми шу фондга ажратилади. Бу маҳсулотлар ва ем-хашак колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши томонидан белгиланган миқдорда ва тартибда колхозчиларга меҳнат ҳақи ҳисобидан берилади ёки сотилади.

30. Колхоз правлениеси колхозчиларга тегишли иш ҳақининг ўз вақтида тўлаб турилишини таъминлайди. Шу билан бирга пул камида ойда бир марта тўланади, натура маҳсулотлари эса омборга тушганига қараб бериб борилади.

Колхознинг йиллик ҳисоботи тасдиқлангандан кейин кечи билан бир ой муддат ичида колхозчилар билан узил-кесил ҳисоб-китоб қилинади.

31. Колхоз правлениеси ушбу Уставга амал қилиб ички тартиб Қоидаларини, меҳнатга ҳақ тўлаш ва ички хўжалик ҳисоби тўғрисида Низомлар ишлаб чиқади, бу Низомлар колхозчиларнинг умумий йиғилишида тасдиқланади.

32. Колхоздаги ҳамма ишлар хавфсизлик техникаси юзасидан белгиланган қоидаларга ҳамда ишлаб чиқариш санитарияси талабларига риоя қилинган ҳолда бажарилади.

Колхоз хавфсизлик техникаси, ишлаб чиқариш санитариясига тааллуқли тадбирларни ўтказиш махсус жомакорлар, махсус пойафзал ва муҳофаза мосламалари харид қилиб, уларни белгиланган норма асосида колхозчиларга бериш ёки сотиш учун зарур маблағларни ажратади.

33. Колхоз аъзоси бўлган аёллар ҳомиладорлик ва туғиш отпускалари олиш ҳуқуқига эгадирлар; ҳомиладор аёлларга енгилроқ иш берилади; эмизикли боласи бўлган аёлларга болаларини ўз вақтида эмизишлари учун зарур шарт-шароитлар яратиб берилади, уларга қўшимча отпускалар берилиши мумкин.

Колхоз ўсмирлар учун қисқартирилган иш куни ва бошқа имтиёзлар белгилайди.

34. Ишлаб чиқаришда юксак натижаларга эришганлик, рационализаторлик таклифлари ишлаб чиққанлик ва жорий этганлик, жамоат маблағларини тежаб қолганлик, колхоз ишлаб чиқаришида узоқ йиллар бенуқсон ишлаганлик учун ва колхоз олдидаги бошқа хизматлари учун колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши ёки правление колхозчиларни рағбатлантиришнинг қуйидаги тадбирларини кўради:

ташаккур эълон қилиш:

мукофот бериш, қимматли совға билан тақдирлаш:

Фахрий ёрлиқ билан мукофотлаш;

Ҳурмат тахтасига ёки Ҳурмат китобига ёзиш:

«Хизмат кўрсатган колхозчи» ва «Фахрий колхозчи» унвонларини бериш.

Колхоз аъзолари умумий йиғилишининг хоҳиши билан рағбатлантиришнинг бошқа тадбирлари ҳам белгилаб қўйилиши мумкин.

«Хизмат кўрсатган колхозчи» ва «Фахрий колхозчи» унвонлари колхоз тасдиқлаган Низомга мувофиқ колхоз аъзолари умумий йиғилишининг қарори билан берилади.

35. Меҳнат интизомини, колхоз Уставини ёки ички тартиб қоидаларини бузганлиги учун айбдор шахсларга нисбатан колхозчилар умумий йиғилиши ёки колхоз правлениеси қуйидаги жазо чораларини қўлланиши мумкин:

танбеҳ бериш;

ҳайфсан эълон қилиш;

қаттиқ ҳайфсан эълон қилиш;

кам ҳақ тўланадиган ишга кўчириб қўйиш;

эгаллаб турган вазифасидан бўшатиш;

колхоз аъзолигидан чиқариш тўғрисида огоҳлантириш

Колхоз аъзолигидан чиқариш меҳнат интизомини ёки колхоз Уставини муттасил бузувчи шахсларга нисбатангина, уларга бошқа жазо чоралари кўрилгандан кейин энг охирги чора сифатида қўлланилиши мумкин. Колхозчилар умумий йиғилишининг колхоз аъзолигидан чиқариш тўғрисидаги қарори устидан меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетига шикоят қилиниши мумкин.

Колхоз аъзолигидан чиқарилган шахслар колхоз аъзосининг ушбу Уставда белгиланган ҳуқуқларидан маҳрум бўладилар.

Колхоз раисига ва ревизия комиссиясининг раисига, правление аъзолари ва ревизия комиссиясининг аъзоларига жазони колхозчиларнинг умумий йиғилиши, бош (катта) мутахассисларга, бош бухгалтерга ва ишлаб чиқариш бўлинмаларининг раҳбарларига эса умумий йиғилиш ёки колхоз правлениеси бериши мумкин. Жазо бериш ва уни олиб ташлаш тартиби колхоз ички тартиб Қоидалари билан белгиланади.

VII. Колхознинг ялпи маҳсулоти ва даромадларини тақсимлаш

36. Даромадларни тақсимлаш вақтида жамғариш билан истеъмолни бир-бирига тўғри боғлаш, ишлаб чиқариш, эҳтиёт фонди ва маданий-маиший, ижтимоий фондларнинг муттасил ўсиб бориши, колхозчилар турмуш даражасининг ошиши таъмин этилмоғи керак.

Колхоз етиштирган ялпи маҳсулотдан шу маҳсулотни етиштиришга қилинган моддий сарфлар (асосий фондларнинг амортизацияси, уруғлик, ем-хашак, ўғит, нефть маҳсулотлари сарфи, жорий ремонт харажатлари ва шу каби бошқа харажатлар) қопланади.

Олинган ялпи даромад ҳисобига колхоз меҳнат ҳақи фонди тузади.

Колхоз соф даромаддан қуйидагилар учун фойдаланади:

давлатга солиқларни тўлаш ва пул тўловлари топшириш;

асосий ва оборот фондларини кўпайтириш;

маданий-маиший фондни, социал таъминот ва колхозчиларга моддий ёрдам фондини тузиш;

колхозчилар ва мутахассисларни моддий рағбатлантириш;

резерв фондни тузиш ва тўлдириш ҳамда бошқа хил мақсадлар учун.

Асосий ва оборот фондларини кўпайтириш учун маблағлар ажратиш мажбурийдир; ажратмаларнинг миқдори ҳар йили жамоат ишлаб чиқаришини янада узлуксиз юксалтиришни таъминлаш мақсадида қанча маблағ керак бўлишига қараб белгиланади.

37. Колхоз деҳқончилик ва чорвачиликда етиштирилган натура маҳсулотларидан:

эҳтиёжни тўла таъминлайдиган миқдорда уруғлик фонди тузади;

давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш планини бажаради, натура ҳолида олинган қарзларни қайтариб беради, колхозчиларга, уларнинг меҳнат ҳақи ҳисобига бериш ёки сотиш учун дон ва бошқа маҳсулотлардан натура фонди тузади ҳамда имкон бўлган тақдирда давлатга пландан ташқари дон ва бошқа керакли маҳсулотлар сотади;

жамоат чорва моллари ва паррандалари учун бир йиллик эҳтиёж миқдорида ем-хашак ажратади, шунингдек колхозчиларга бериш ёки сотиш учун ем-хашак ажратилади;

уруғлик, ем ва озиқ-овқатдан эҳтиёт фондлар ва иккинчи йилга ўтувчи фондлар ташкил қилади;

Умумий овқатланишга, болалар муассасаларини ҳамда етим болаларни таъминлашга маҳсулотлар ажратади ва пенсионерларга, инвалидларга, колхознинг муҳтож аъзоларига ёрдам кўрсатиш учун маҳсулотлар ва ем-хашакнинг бир қисмини ажратиб қўяди.

Колхоз маҳсулотининг қолган қисмини матлубот кооперациясига, колхоз бозорига чиқариб сотади ёхуд ўз хоҳиши билан бошқа эҳтиёжлар учун ишлатади.

38. Маҳсулотларни сотишдан ва бошқа манбалардан тушган пул маблағларидан колхоз биринчи галда меҳнат юзасидан колхозчилар билан ҳисоб-китоб қилиш, бошқа ишлаб чиқариш харажатларини қоплаш, давлатга тўловларни тўлаш ва пул қарзларини қайтариб бериш, колхознинг ижтимоий фондларини тузиш ва тўлдириш учун фойдаланади.

VIII. Колхозчиларнинг социал таъминоти

39. Амалдаги қонунларга мувофиқ колхоз аъзолари колхозчилар социал таъминотининг Марказлашган иттифоқ фонди маблағлари ҳисобидан қарилик, инвалидлик пенсияси, боқувчисидан ажралиб қолган тақдирда бериладиган пенсия оладилар, аёллар эса бундан ташқари ҳомиладорлик ва туғиш нафақалари оладилар.

40. Колхоз аъзолари колхозчиларнинг социал страхованиеси Марказлашган фондидан белгилаб қўйилган тартибга мувофиқ, меҳнат қобилиятини вақтинча йўқотганлик нафақасини, санаторийлар ва дам олиш уйларига путёвкалар оладилар, уларга социал страхованиенинг бошқа турдаги ёрдамлари ҳам берилади.

Колхоз умумий йиғилишининг қарорига мувофиқ колхозчилар учун белгиланган барча турдаги пенсияларга қўшимча ҳақ тўлаши, колхоз қурилишининг ветеранларига ва колхоз жамоат хўжалигини ривожлантиришда алоҳида хизмати бор кишиларга шахсий пенсиялар белгилаши мумкин.

(Давоми учинчи бетда).

КОЛХОЗНИНГ НАМУНАВИЙ УСТАВИ

(Боши иккинчи бетда).

Колхоз ўзининг меҳнатга лаёқатсиз ва пенсия ҳамда нафақа олмайдиган аъзоларига ўз маблағлари ҳисобидан моддий ёрдам беради. Колхоз колхозчилар умумий йиғилишининг қарорига биноан колхозда ва колхозлараро санаторийлар, дам олиш уйлари, пионер лагерлари, кексалар ҳамда инвалидлар учун уй қуришга маблағ ажратиши мумкин.

Колхоз белгиланган тартибга мувофиқ колхозчиларнинг социал таъминоти Марказлашган иттифоқ фондига ва колхозчиларнинг социал страхованиеси Марказлашган иттифоқ фондига ўз маблағларидан пул ажратади.

IX. Маданият, турмуш, ободончилик

41. Колхоз колхозчилар турмушининг маданий-маиший шароитларини ҳам яхшилаш чораларини кўради, колхоз аъзоларининг ва уларнинг оила аъзоларининг сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш ҳам жисмоний тарбияси тўғрисида кундалик ғамхўрлик қилади.

Шу мақсадда колхоз:

колхоз клублари, кутубхоналар ва бошқа маданий-оқартув муассасалари, спорт иншоотлари қуради ҳамда жиҳозлайди, физкультура ва спортни ривожлантиришга ёрдам беради, болалар боғчалари ва яслилар ташкил этади;

болаларни тўғри тарбиялашда ота-оналарга ва мактабга кўмаклашади, мактаб билан мустаҳкам алоқада бўлади, болаларнинг ишлаб чиқариш таълимини уюштиришда халқ маорифи органларига кўмаклашади, мактабларга ер участкалари, техника, уруғлик, ўғит ва транспорт бериб туради, мактабларни тамомлаб чиққан болаларни колхозда ишга жойлаштиришни таъминлайди, зарур бўлган тақдирда колхозчилар учун умумий овқатланишни ташкил этади;

колхозда даволаш ва профилактика тадбирларини ўтказишда соғлиқни сақлаш органларига ёрдам беради, беморларни шифохоналарга олиб бориш учун бепул ва зудлик билан транспорт беради;

колхоздаги аҳоли яшайдиган пунктларни ва колхозчиларнинг уйларини ободонлаштиради, электрлаштиради ва радиолаштиради, колхоз аъзоларига маиший хизмат кўрсатишни ташкил этишга кўмаклашади, уй-жойлар қуриш ва ремонт қилишда колхозчиларга белгилаб қўйилган тартибга мувофиқ ёрдам бериб туради, шунингдек, колхозда ишлаб турган, уй-жойга муҳтож бўлган мутахассисларга уй-жой беради.

Колхоз аъзоларининг ишлаб чиқариш малакасини ва маданий-техникавий савиясини ошириш ҳақида ғамхўрлик қилади: колхозчиларни белгиланган тартибда олий ва ўрта махсус ўқув юртларига, ҳунар-техника билим юртлари ва мактабларига малакани ошириш курсларига юборади; сиртдан ҳамда кечки умумий таълим мактабларида ва махсус ўқув юртларида муваффақиятли ўқиётган ҳамда колхозда ҳалол меҳнат қилаётган колхозчиларга белгилаб қўйилган қонунда кўзда тутилган имтиёзларни беради.

Колхознинг йўлланмаси билан бориб, ўқув юртини тамом қилган колхозчилар шу колхозда ихтисослари бўйича ишлаш учун қайтиб келишга мажбурдир.

X. Колхозчи оиласи (колхоз хонадони) ёрдамчи хўжалиги

42. Колхозчи оиласи (колхоз хонадони)да уй-жой, хўжалик иморатлари, маҳсулдор чорва моллар, парранда, асалари бўлиши ҳамда томорқа участкасидаги ишларни бажариш учун майда қишлоқ хўжалик асбобларидан иборат шахсий мулк бўлиши мумкин.

Полиз, боғ ва бошқа эҳтиёжлар учун колхозчи оиласи (колхоз хонадони)нинг фойдаланувчига иморатлар банд қилган ерни ҳам қўшиб ҳисоблаганда 0,50 гектаргача миқдорда, суғориладиган ерларда эса 0,20 гектаргача миқдорда томорка участкаси берилади.

Томорқа участкасининг миқдори белгиланган нормалар чегарасида колхоз Уставида белгилаб қўйилади. Шу билан бирга, илгари амалда бўлиб келган қишлоқ хўжалик артели Уставига мувофиқ белгиланган мавжуд томорқа участкаларнинг миқдори сақлаб қолиниши мумкин.

Колхозчи оиласи (колхоз хонадони)га томорқа участкаси колхоз аъзолари умумий мажлисининг қарорига мувофиқ берилади, томорқанинг миқдори колхозчи оиласи (колхоз хонадони) аъзоларининг сони ҳамда уларнинг колхоз жамоат хўжалигида қанчалик меҳнат қилиши ҳисобга олинган ҳолда белгиланади.

Қишлоқда аҳоли яшайдиган пунктлар ғуж қилиб қурилаётган тақдирда колхоз колхозчиларга уларнинг уй-жойлари (квартиралари) атрофидан камроқ миқдорда томорқа участкалари ажратиб, ер участкасининг қолган қисмини аҳоли яшайдиган пунктдаги уй-жой зонаси ташқарисидан беради. Бунда колхозчи оиласи (колхоз хонадони)нинг фойдаланувига ажратилган ялпи ер майдони колхоз Уставида назарда тутилган томорқа участкаси миқдоридан ошиб кетмаслиги шарт.

Оила (колхоз хонадони)нинг барча аъзолари қарилиги ёки инвалидлиги орқасида меҳнатга лаёқатсиз бўлса, оила (колхоз хонадони)нинг бирдан-бир меҳнатга лаёқатли аъзоси муддатли ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилган ёхуд сайлаб қўйиладиган лавозимга сайланган, ёки ўқишга кирган, колхознинг розилиги билан вақтинча бошқа ишга ўтиб кетган бўлса, у бўлмаса оила (колхоз хонадони) составида фақат вояга етмаганлар бўлса, бундай ҳолларда колхозчилар оилалари (колхоз хонадонлари)нинг колхоз томонидан белгилаб қўйилган миқдордаги томорқа участкаларидан фойдаланиш ҳуқуқи сақлаб қолинади. Бошқа ҳамма ҳолларда томорқа участкасини сақлаб қолиш масаласини колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши ҳал қилади.

Томорқа участкаси бошқа шахсларнинг фойдаланиши учун топширилиши ёки ёлланма меҳнатдан фойдаланган ҳолда ишланиши мумкин эмас.

Колхоз правлениеси томорқа участкаларини ишлашда колхоз томонидан белгиланган тартибда колхозчиларга ёрдам кўрсатади; бундай ёрдам биринчи галда ўз составида меҳнатга лаёқатли кишилар бўлмаган оилаларга кўрсатилади.

Колхоз правлениеси томорқа участкаларнинг белгиланган миқдорда бўлишига риоя этилишини муттасил контроль қилиб бориши лозим. Томорқа участкаларнинг миқдори ўзбошимчалик билан кўпайтириб олинган тақдирда, бундай участкаларнинг белгиланган нормадан ошиб кетган қисмини правление тортиб олади, шу участкаларда етиштирилган ҳосилни колхозга топшириб ғайри қонуний йўл билан фойдаланиш вақтида қилинган чиқимларни қайтариб бермайди.

43. Колхозчи оиласи (колхоз хонадони) бир ёшгача бузоғи билан битта сигирга ҳамда 2 ёшликка қадар битта ёш қорамолга, уч ойликкача болалари билан битта урғочи чўчқага ёки бўрдоқига боқилаётган иккита чўчқага, бирга қўшиб ҳисоблаганда 10 тагача қўй ва эчкига, асалари уясига, паррандалар ва қуёнларга эга бўлиши мумкин.

Миллий хусусиятларни ва маҳаллий шароитни ҳисобга олган ҳолда колхозчи оиласи (колхоз хонадони)нинг шахсий мулкида боқиладиган моллар нормаси кўпайтирилишига, бир турдаги молларнинг иккинчи турдаги моллар билан алмаштирилишига иттифоқдош республика Министрлар Советининг қарори билан йўл қўйилади.

Колхозчи оиласи (колхоз хонадони) белгиланган норма доирасида эга бўлиши мумкин бўлган молларнинг миқдори ва турлари колхоз Уставида белгилаб қўйилади.

Колхоз правлениеси мол сотиб олишда, зооветеринария хизмати кўрсатишда ҳамда молларни ем-хашак ва яйловлар билан таъминлашда колхозчиларга ёрдам беради.

Уставда белгиланган нормалардан ортиқча мол боқиш ман этилади.

44. Колхоз колхозчилар умумий йиғилишининг қарорига биноан, қишлоқ жойларда ишлаб ва колхоз территориясида истиқомат қилиб турган ўқитувчиларга, врачларга ва бошқа мутахассисларга томорқа ер участкалари беради. Колхоз территориясида истиқомат қилувчи ишчилар, хизматчилар, пенсионерлар ва инвалидларга, бўш турган томорқа участкалари мавжуд бўлган тақдирда, колхозчилар умумий йиғилишининг қарорига биноан берилиши мумкин.

Колхоз мазкур шахсларнинг ўз моллари учун яйловлардан белгиланган тартибда фойдаланишларига ҳам ижозат бериши мумкин.

XI. Колхознинг бошқарув органлари ва ревизия комиссияси

45. Колхознинг ишлари кенг демократия асосида колхоз ҳаётига доир ҳамма масалаларни ҳал этишда колхозчиларнинг актив иштироки билан идора қилинади.

Колхоз ишларини колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши, йиғилишлар ўртасидаги даврда эса колхоз правлениеси идора қилади.

46. Колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши колхозни идора қилувчи олий органдир.

Умумий йиғилиш:

колхоз Уставини қабул қилади, унга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритади;

колхоз правлениесини, раисини ва колхоз ревизия комиссиясини сайлайди;

колхоз аъзолигига қабул қилиш ҳақидаги ва колхоз аъзолигидан чиқариш ҳақидаги масалани ҳал этади;

колхознинг ички тартиб Қоидаларини, меҳнатга ҳақ тўлаш тўғрисидаги ва ички хўжалик ҳисоби ҳақидаги низомларни қабул қилади;

колхознинг ташкилий-хўжалик, перспектив ва йиллик ишлаб чиқариш-молиявий планларини тасдиқлайди;

колхоз правлениеси ва ревизия комиссиясининг иш фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларни тинглайди;

колхознинг йиллик ҳисоботини ҳамда натура ва пул фондларининг миқдорини тасдиқлайди;

колхоз правлениесининг колхознинг бош (старший) мутахассислари ва бош бухгалтерини ишга тайинлаш ҳамда ишдан озод қилиш ҳақидаги қарорларини тасдиқлайди.

колхознинг колхозлараро ва давлат-колхоз корхоналари ҳамда ташкилотларида иштирок этиши, унинг уюшмалар, союзларга аъзо бўлиб кириши ҳақидаги, колхозни бошқа колхоз билан қўшиш ёки ундан ажратиш ҳақидаги масалаларни ҳал қилади

колхоз ерининг микёсини ва унинг ердан фойдаланиш чегараларини ўзгартириш тўғрисидаги масалаларни қараб чиқади.

Колхоз правлениесининг юқорида кўрсатилган масалаларга тааллуқли қарори колхозчилар умумий йиғилиши тасдиғидан ўтмагунча ҳақиқий деб ҳисобланмайди.

Колхозчилар умумий йиғилиши колхоз фаолиятига доир бошқа масалаларни ҳам кўриб чиқади.

47. Колхоз аъзоларининг умумий йиғилишини колхоз правлениеси йилига камида тўрт марта чақиради. Колхоз аъзоларининг камида учдан бир қисми ёки ревизия комиссияси талаб қилган тақдирда ҳам колхоз правлениеси колхозчилар умумий йиғилишини чақиришга мажбурдир.

Йиғилишда колхоз ҳамма аъзоларининг камида учдан икки қисми қатнашган тақдирдагина умумий мажлис масалаларни ҳал қилиш ваколатига эга бўлади.

Колхозчилар умумий йиғилишида қарорлар оддий кўпчилик овоз билан қабул қилинади.

Колхоз правлениеси умумий йиғилиш чақирилиши ҳақида колхозчиларга камида етти кун аввал маълум қилади.

48. Колхоз аъзоларининг умумий йиғилишларини чақириш қийин бўлган йирик колхозларда умумий йиғилишга тааллуқли масалаларни ҳал қилмоқ учун вакилларнинг йиғилишлари чақирилиши мумкин.

Вакиллар колхозчиларнинг бригадаларидаги ва колхознинг бошқа бўлинмаларидаги йиғилишларида сайланади. Вакиллар юбориш нормасини ва уларни сайлаш тартибини колхоз правлениеси белгилаб қўяди. Вакиллар йиғилишининг компетенциясига тааллуқли масалалар бригадалар (бўлинмалар) колхозчиларининг йиғилишида олдиндан муҳокама қилинади. Вакиллар вакилларнинг йиғилишида қабул қилинган қарорлар тўғрисида бригадаларнинг (бўлинмаларнинг) йиғилишида доклад қиладилар.

Барча вакилларнинг камида тўртдан уч қисми қатнашган тақдирдагина вакиллар йиғилиши масалаларни ҳал қилишга ваколатлидир.

49. Колхоз правлениеси ижро этувчи — фармойиш берувчи орган бўлиб, колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши олдида жавоб беради ҳамда колхознинг бутун ташкилий, ишлаб чиқариш молиявий, маданий-маиший, тарбиявий ишларига раҳбарлик қилиб туради.

Колхоз правлениеси қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотиш планларининг бажарилишини ташкил қилади, ердан тежаб-тергаб эҳтиётлик билан фойдаланишини таъминлайди, моддий маблағларни ва пул маблағларини омилкорлик билан эҳтиётлаб сарфлайди, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомини мустахкамлаш чораларини кўради.

Колхоз правлениеси доимо колхоздаги кенг активга таянади, жамоат ишлаб чиқаришини ташкил этишни такомиллаштириш ва меҳнат унумдорлигини ошириш борасида колхоз аъзоларининг ижодий ташаббускорлигини ривожлантиради ва қўллаб-қувватлайди. Колхозчиларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш ҳақида муттасил ғамхўрлик қилади, уларнинг илтимослари ва таклифларини кўриб чиқишга сезгирлик ва эътибор билан карайди.

Колхоз правлениеси уч йил муддатга сайлаб қўйилади. Колхоз правлениеси ўзининг фаолияти тўғрисида ҳар йили колхозчиларнинг умумий йиғилишида ҳисоб бериб туради.

Колхоз правлениесининг мажлислари заруратга қараб, лекин камида ойида бир марта чақирилади, мажлисда правление аъзоларининг камида тўртдан уч қисми қатнашгандагина правление масалаларни ҳал қилишга ваколатлидир.

Правление қарорлари оддий кўпчилик овоз билан қабул қилинади.

50. Колхозчилар умумий йиғилиши уч йил муддат билан колхоз раисини сайлайди. Колхоз раиси айни вақтда колхоз правлениесининг раиси ҳам ҳисобланади.

Колхоз раиси колхоз фаолиятига кундалик раҳбарликни амалга оширади, умумий йиғилиш ва правление қарорларининг бажарилишини таъминлайди, давлат органлари ҳамда бошқа муассаса ва ташкилотлар билан иш кўрганда колхоз номидан вакил бўлиб қатнашади.

Колхоз правлениеси ўз составидан колхоз раисининг бир-икки ўринбосарини сайлайди.

51. Колхоз правлениеси бош бухгалтерларини колхоз аъзолари орасидан тайинлайди ёки меҳнат шартномаси асосида ишга қабул қилади.

Бош бухгалтер колхозда ҳисоб ва ҳисоботни ташкил этади, пул маблағлари ва моддий бойликларнинг тўла сақланишини ҳамда тўғри сарфланиши устидан кун сайин контроль қилиб боради. Бош бухгалтер колхоз раиси билан бирга колхознинг йиллик ҳисоботини ҳамда пул маблағлари билан моддий бойликларнинг кирим-чиқимига тааллуқли ҳужжатларни имзолайди.

52. Колхоз фаолиятининг айрим тармоқларига раҳбарлик қилиш учун колхоз правлениеси мутахассисларни колхоз аъзолари орасидан тайинлайди ёки меҳнат шартномаси асосида ишга қабул қилади.

Бош (старший) мутахассислар ўзлари раҳбарлик қилаётган тармоқнинг аҳволи учун жавоб берадилар ва ишлаб чиқариш-молия планининг бажарилишини ташкил этадилар. Ўз қўл остидаги соҳага тааллуқли масалалар бўйича бош (старший) мутахассисларнинг берадиган кўрсатмалари колхоз аъзолари учун, шунингдек, колхознинг мансабдор шахслари учун мажбурийдир.

53. Жамоат ишлаб чиқаришини бошқаришда колхоз аъзоларининг кенгроқ кўламда иштирок қилмоқлари учун бригадаларда ва колхоздаги бошқа ишлаб чиқариш бўлинмаларида колхозчиларнинг йиғилишлари чақирилади.

Бригада (бўлинма) колхозчиларининг йиғилиши:

бригада бошлиғини (бўлинма раҳбарини) сайлайди, уни кейинчалик колхоз правлениеси тасдиқлайди;

план топшириғини, бригада бошлиғи (бўлинма раҳбари)нинг иш тўғрисидаги ҳисоботларини ва ишлаб чиқариш фаолиятига тааллуқли бошқа масалаларни кўриб чиқади;

меҳнат интизомини мустаҳкамлаш тадбирларини муҳокама қилади, рағбатлантириш ва жазо бериш чоралари тўғрисидаги таклифларни колхоз правлениеси муҳокамасига киритади.

Йиғилишни ишлаб чиқариш бўлинмасининг раҳбари, колхоз правлениеси ёки раиси чақиради.

Йиғилишда бригада (бўлинма) кенгаши сайланиши мумкин. Тегишли бўлинманинг раҳбари кенгаш раиси ҳисобланади. Кенгашнинг ҳуқуқлари ҳамда вазифаларини колхоз правлениеси белгилаб беради.

Бригада бошлиғи (бўлинма раҳбари)нинг ишлаб чиқариш фаолиятига тааллуқли фармойишлари шу бўлинмада ишлаб турган ҳамма колхозчилар учун мажбурийдир. Бригада бошлиғи (бўлинма раҳбари) ўз ишида правлениега ва колхоз раисига бўйсунади, махсус масалаларда эса бош (старший) мутахассисларга ҳам бўйсунади.

54. Колхоз правлениеси ва мансабдор шахсларнинг хўжалик ва молиявий фаолиятини контроль қилмоқ учун уч йил муддатга ревизия комиссияси сайлаб қўйилади. Ревизия комиссияси ўз составидан раис сайлаб олади.

Ревизия комиссияси колхоз Устави ва амалдаги қонунлар асосида иш олиб боради, колхоз аъзоларининг умумий йиғилишига ҳисоб бериб туради ҳамда колхоз Уставига риоя қилинишни, колхоз мулкининг тўла сақланиши, шартномалар ва хўжалик операцияларининг қонуний бўлиши, пул маблағлари ва моддий бойликларнинг сарфланиши, ҳисоб, ҳисобот ва колхозчилар билан ҳисоб-китоблар тўғри бўлиши, шунингдек колхозчилардан тушган шикоят ва аризаларнинг колхоз правлениеси ва мансабдор шахслар томонидан ўз вақтида кўриб чиқилиши устидан контроллик қилади.

Ревизия комиссияси колхознинг хўжалик-молиявий фаолиятини йилига камида 2 марта ревизия қилади, бригадалар ва бошқа ишлаб чиқариш бўлинмаларининг ишлаб чиқариш фаолиятини вақт-вақти билан текшириб туради ҳамда колхознинг йиллик ҳисоботи юзасидан ўз хулосасини беради. Ревизия актларини колхозчиларнинг умумий йиғилиши тасдиқлаши шарт.

55. Ревизия комиссияси:

қишлоқ хўжалик маҳсулотларидан, уруғликдан ва емдан, моддий-техникадан ва пул маблағларидан, иш ҳайвонлари ва маҳсулдор моллардан, бинолардан, иншоотлардан ва бошқа буюмлардан тўғри фойдаланилишини ва буларнинг сақланишини текшириб туриш;

колхознинг мансабдор кишиларидан ва аъзоларидан зарур ҳужжатларни текшириб чиқиш учун талаб қилиш;

ўтказилган текшириш ва ревизия натижалари юзасидан колхознинг умумий йиғилиши ва правление йиғилишида қараб чиқиш ҳақида таклифлар киритиш ҳуқуқларига эга.

Ревизия комиссиясининг таклифлари навбатдаги умумий йиғилишда, колхоз правлениесига ҳавола қилинган таклифлар эса 10 кун мобайнида қараб чиқилади.

56. Правлениени, колхоз раисини ва ревизия комиссиясини сайлаш колхозчилар умумий йиғилишининг ҳоҳишига кўра очиқ ёки яширин овоз бериш йўли билан ўтказилади.

Правление ва ревизия комиссияси аъзоларининг сонини колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши белгилайди.

Колхозчилар ишончини оқламаган колхоз раиси ва правление аъзоларини, ревизия комиссиясининг раиси ва аъзоларини колхоз аъзолари умумий йиғилишнинг қарори билан муддатидан олдин чақириб олиши мумкин.

57. Колхоз жамоат ташкилотларининг муваффақиятли ишлаши учун зарур бўлган шароитларни яратиб беради.

58. Колхозда жамоатчилик асосларида ишлайдиган иқтисодий кенгаш ёки иқтисодий анализ бюроси, маданий-маиший комиссия ва бошқа комиссиялар, шунингдек ўзаро ёрдам кассаси тузилиши мумкин.

XII. Колхоз уставини қабул қилиш ва рўйхатдан ўтказиш

59. Намунавий Устав асосида колхоз аъзоларининг умумий йиғилиши қабул қилган колхоз Устави рўйхатдан ўтказиш учун меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетига тақдим этилади. Шундан сўнг колхоз Уставига ўзгартириш ва қўшимчалар ҳам худди шу тартибда киритилади.

60. Колхознинг рўйхатдан ўтказилган Устави колхоз правлениесида, район қишлоқ хўжалик органида ва меҳнаткашлар депутатлари район (шаҳар) Совети ижроия комитетида сақланади.

61. Колхоз ўз фаолиятида колхоз Уставига бўйсунади ва амалдаги қонунлар асосида иш олиб боради.

Социалистик қишлоқ хўжалик корхонаси ҳисобланган колхоз юридик шахс ҳуқуқларидан фойдаланади, ўз муҳри ва байроғига эга бўлади.

ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ. Бекобод пахта тозалаш заводига қарашли «Ўзбекобод» пахта пунктида иш қизғин. Пунктнинг азамат ишчилари тинимсиз келиб турган «оқ олтин»ни пешма-пеш ғарамлаётирлар. Суратда: пунктнинг серғайрат ишчилари Мўминжон Эшматов ва Жаббор Байрамов ўртоқлар.

Б. Сафаров фотоси.

ЙИЛЛИК ПЛАН БАЖАРИЛДИ

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва Сув хўжалиги министрлигининг қурилиш ташкилотлари сув хўжалиги қурилишлари ва янги ерларни ўзлаштириш йиллик программасини муддатидан илгари бажарди. Бу йил суғориладиган ерларни ишлаш учун ўтган йилнинг шу вақтидагига қараганда 30 миллион сўм кўп маблағ сарфланди.

Гидромеханизаторлар бу йил Сирдарё, Амударё ва бошқа дарёларда баҳорги сув тошқинларига қарши курашиш вақтида катта иш қилдилар, улар 60 миллион кубометр тупроқни суриб ташладилар, 50 минг кубометр бетон ва темир бетон ётқиздилар, 750 минг кубометр тош тўкдилар. Баҳорга 2,5 минг гектар янги ер тайёрлаб қўйилди. 20 минг гектардаги ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланди. Ирригаторлар учун кўп ҳажмда уй-жойлар қурилди.

«Наманганирстрой», «Хорезмводстрой», «Андижанирстрой», «Каракалпакводстрой» трестларининг Фарғона ва Қашқадарё қурилиш-монтаж бошқармалари, Бухоро кўчма механизациялаштирилган колонналарининг коллективлари Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг юз йиллиги шарафига меҳнат вахтасида туриб юқори кўрсаткичларга эришдилар. (ЎзТАГ).

САВДО ПАЛАТАЛАРИНИНГ РОЛИ ОШМОҚДА

Ўзбекистон ССР савдо палатаси президиумининг раиси Ж. И. Илҳомова Қоҳирадан Москвага қайтиб келди. У Қоҳирада Осиё ва Африка мамлакатлари иқтисодий ҳамкорлиги ташкилоти — Афразэснинг VI конференцияси ишида қатнашди.

Ж. И. Илҳомова ТАСС мухбири билан қилган суҳбатида конференция ишида Осиё ва Африкадаги 29 мамлакат, шу жумладан Корея Халқ Демократик Республикаси ва Монголия Халқ Республикаси савдо палаталарининг вакиллари қатнашганлигини маълум қилди. Ўзбекистон ССР, Венгрия, ГДР, Польша савдо палаталарининг, шунингдек бир қанча халқаро ташкилотларининг вакиллари кузатувчилар сифатида ҳозир бўлдилар.

Конференция қатнашчилари ташкилотининг ўн йил мобайнидаги фаолияти тўғрисида Афразэс бош секретари берган ҳисоботни тингладилар, регионал иқтисодий ҳамкорлик масалаларини муҳокама қилдилар. Улар ўз давлатларининг миллий экономикасини ривожлантиришда Осиё ва Африка мамлакатлари савдо палаталарининг роли ошганлигини таъкидладилар.

Конференция Исроилнинг араб мамлакатларига қарши агрессиясини қоралаган Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Хавфсизлик Кенгашининг резолюциясини маъқуллади.

Конференция ўз мажлисларидан бирида, деди Ж. И. Илҳомова, Ўзбекистон ССР савдо палатасининг Осиё ва Африка мамлакатлари иқтисодий ҳамкорлиги ташкилотига аъзо қилиб олиш тўғрисидаги аризасини кўриб чиқди ва бу масалани ижобий ҳал этди.

Ўзбекистон ССР савдо палатасининг Осиё ва Африка мамлакатлари иқтисодий ҳамкорлиги ташкилотига қабул қилиниши Афразэс ва унинг аъзолари билан алоқаларни ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлаш ишига қўйилган муҳим қадамдир.

(ТАСС).

МАДАНИЙ ЁДГОРЛИКЛАР ХАЛҚ БОЙЛИГИ

Ўзбекистон ССР Олий Советининг иккита доимий комиссияси аъзолари — Қонун лойиҳаларини тайёрловчи комиссия билан Фан ва маданият комиссиясининг аъзолари бир неча кун Самарқандда бўлдилар. Улар маҳаллий Совет депутатлари ва олимлар билан биргаликда Ўзбекистон ССРнинг «Маданий ёдгорликларни муҳофаза қилиш тўғрисидаги» қонуни қандай бажарилаётганлигини текширдилар. Текшириш натижалари республика Олий Совети Президиумининг 28 ноябрда бўлиб ўтган мажлисининг кун тартибига киритилди. Мажлисда Самарқанд область ижроия комитетининг раиси С. Ҳ. Ҳамроқулов ва Ўзбекистон ССР маданият министри В. И. Зоҳидов доклад қилдилар. Олий Совет Фан ва маданият доимий комиссиясининг раиси М. Г. Ваҳобов билан Олий Совет Президиуми бўлимининг бошлиғи Ғ. А. Абдумажидовлар қўшимча доклад қилдилар.

Мажлисда ўзбек халқининг қадимий маданий бойлигини ўзида акс эттирган ёдгорликларни текшириш ва реставрация қилиш юзасидан катта иш олиб борилганлиги таъкидлаб ўтилди. Областдаги 700 дан ортиқ тарихий объект, шу жумладан Бутуниттифоқ аҳамиятига эга бўлган 54 иншоот давлат муҳофазасига олинди. Самарқандликлар Москва ва Тошкент олимлари ёрдамида Шоҳи Зинда, Регистон, Гўри Амир каби меъморчиликнинг нодир ёдгорликларини тикладилар. Бибихоним мачитини тиклаш ҳам бошлаб юборилди.

Қадимий маданий ёдгорликларни муҳофаза қилиш Самарқанд область кенгаши жамиятининг активлари тарихчилар билан реставрация қилувчиларга яхши ёрдам бермоқдалар. Улар сўнгги вақтда илмий аҳамиятга молик 67 объектни топдилар.

Мажлис қатнашчилари ана шу ва бошқа ижобий фактлар ҳақида гапирар эканлар, Самарқанд областида ёдгорликларни муҳофаза қилиш тўғрисидаги Ўзбекистон ССР Қонунини бажариш учун қилинган иш ҳали тўла-тўкис эмаслигини кўрсатиб ўтдилар. Маҳаллий Советларнинг айрим раҳбарлари жуда катта аҳамиятга эга бўлган иморатларни сақлаб қолиш учун зарур чораларни кўрмаяптилар. Тарихан қимматли мулкларни ҳисобга олиш ва илмий классификация қилиш, муҳофаза зоналарини белгилашлар жуда суст олиб борилмоқда. Реставрация устахоналарнинг ишлаб чиқариш базалари етарлича мустаҳкамланган эмас.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг Президиуми Самарқанднинг 2500 йиллигига тайёргарлик кўришнинг таркибий қисми бўлган маданий ёдгорликларни муҳофаза қилиш юзасидан ишларни янада яхшилаш чораларини белгилаб берувчи қарор қабул қилди.

(ЎзТАГ).

ЯНГИЙЎЛ ПАХТАКОРЛАРИНИНГ ҒАЛАБАСИ

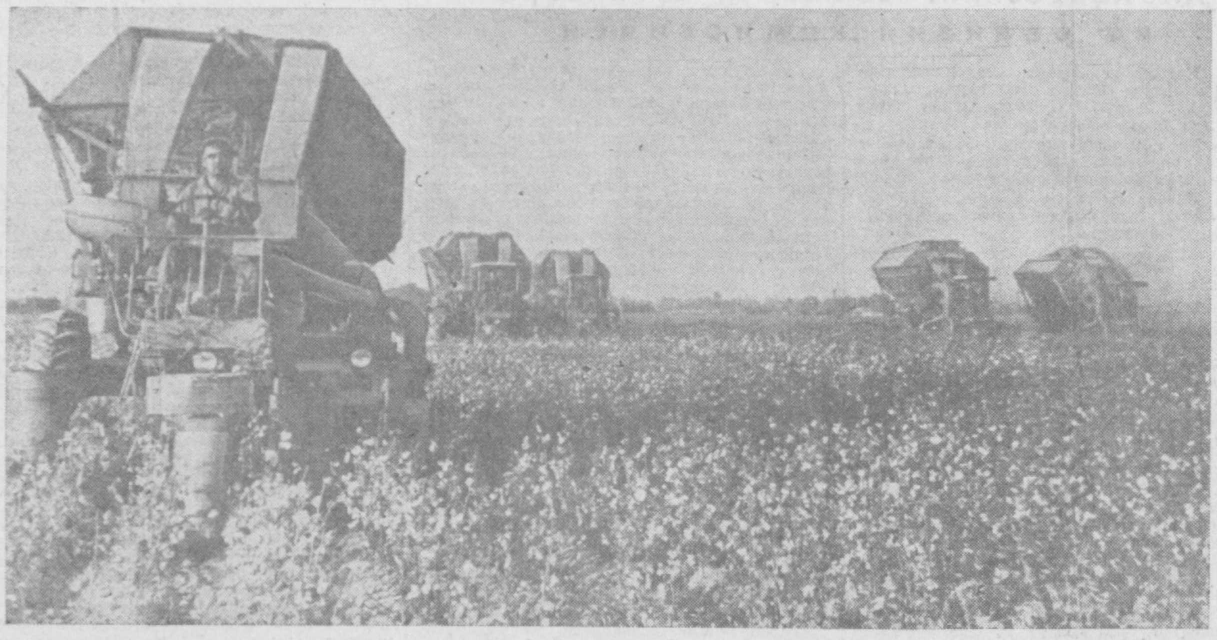

Янгийўлда ҳосилни йиғиштириб олишда 600 га яқин терим машинаси унумли ишлади. Уларнинг ёрдами билан минглаб тонна «оқ олтин» териб олинди. «Қизил Октябрь» колхозида иш конвейер усулида олиб борилиб ажойиб ютуқлар қўлга киритилди. Фотомухбиримиз А. Абалян машина теримн қизғин тус олган дамда олган суратни кўриб турибсиз.

* *

МАЖБУРИЯТ ҲАМ ОШИРИБ БАЖАРИЛДИ

Звеномизда ишни ленинча меҳнат вахтасида туриб ташкил этилиши сабабли ҳам ютуғимиз ўйлагандан зиёдроқ бўлди. Деҳқонларимиз об-ҳавонинг ҳар қандай қийинчиликларини мардонавор енгиб, бутун, куч ва эътиборини пахтачиликдан мўл ҳосил етиштиришга қаратдилар, Табиат қийинчиликлари назар-писанд қилинмади. Ҳар бир кундан самарали фойдаландик. Шу сабабли ҳам далаларимизда гектарлар бут бўлди. Ҳар бир гектар майдондаги кўчатимиз 90 мингдан ошиб кетди.

Пахтакорлар қатор ораларига ўз вақтида ишлов бердилар. Ғўзанинг талабига қараб озиқлантирдилар. Суғоришда узилишга йўл қўйилмади. Тажрибали сувчиларимиз, айниқса, кечалари ғўзани қондириб суғордилар. Шунинг учун ҳам экинимиз кечки бўлишига қарамасдан ҳар бир тупда мўл ҳосил тўплашга эришдик. Звено аъзолари қатор ораларига август ойида ҳам ишлов беришни бўшаштиришмади. Шу билан бирга йиғим-теримга ҳам тайёргарликни қизғин олиб боришди. 55 гектар пахта майдонимиздаги кўчатларнинг бир текисда, кўсакларнинг бўлиқ етилишига пухта замин яратилди. Айниқса, сентябрнинг охирларига келиб, звеномиздаги пахтамиз қийғос очилди. Бу эса пахтани қисқа вақт ичида йиғиштириб олиш имконини берди. Шуниси қувончлики, ҳосилимизнинг ҳаммаси юқори сортларга қабул қилинди. Колхозимизда биринчилар қатори пахта тайёрлаш планини бажардик.

Эришилган ютуқлар билан биз кифояланиб қолмадик. Суръатга суръат қўшдик. Даладаги ҳосилни ҳеч нес-нобуд қилмай йиғиштириб олиш учун нима зарур бўлса, шуни амалга оширдик. Бу эса мажбуриятни ҳам ошириб бажаришни таъминлади. Азамат пахтакорларимиз 188 тонна «оқ олтин» топширдилар. Ҳар гектар ердан мажбуриятдаги 30 ўрнига 33 центнердан пахта топшириб, бу соҳадаги планимиз 135 процент қилиб адо этилди.

Шундан ҳам кўриш мумкинки, колхозчиларимиз ҳалол меҳнатлари билан касбларини оқлашяпти. Йилдан-йилга пахта етиштиришни кўпайтиришдек, олижаноб ишга ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшмоқдалар. Шу кунларда биз сўнгги граммларни йиғиштириб оляпмиз. Шу билан бирга келгуси йил мўл ҳосилига пухта замин ҳам яратяпмиз. Ғўзапояларни юлиш, ерни шудгор қилиш ишларини ҳам қисқа вақт ичида муваффақиятли тамомлаш учун барча куч ва имкониятларимиздан тўла фойдаланамиз.

И. ЭРНАЗАРОВ,
Свердлов номли колхознинг звено бошлиғи.

ЧЕВАР ҚИЗЛАР

Тошкентлик ҳашарчилар Янгийўл пахтакорларига яқиндан ёрдам бердилар. Жуда кўп ўқувчи ва студентлар теримда намуна кўрсатдилар. Суратда: (юқоридан пастга) Тошкент шаҳридаги мактабгача тарбия билим юртининг студентларидан Н. Деҳқонова, М. Муҳамедова ўртоқлар. Улар дугоналари билан «Ленинград» колхозида пахта териб кўпчиликнинг ҳурматига сазовор бўлдилар.

Б. Ғафуров фотоси.

ҚАҲРАМОНОНА МЕҲНАТ САМАРАСИ

А. АЛИМОВ,
Ўзбекистон КП Янгийўл район комитетининг биринчи секретари.

КПСС XXIII съезди ва партиямиз Марказий Комитетининг Пленумлари қарорларини турмушга изчиллик билан тадбиқ қилиш учун курашаётган Янгийўл райони меҳнаткашлари беш йилликнинг тўртинчи йили топшириқларини бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқдалар. Ҳар бир колхозчи хўжалик йилини муваффақиятли якунлашга бутун куч ва эътиборини қаратмоқда.

Шуни ҳам алоҳида қайд қилиш керакки, районимиз областнинг йирик ва юқори ҳосилли пахтакор районларидан бири ҳисобланади. Деҳқонларимиз қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи пахтачиликни юксалтиришга айниқса, катта эътибор бермоқдалар.

Бу йилги об-ҳаво пахтакорларимиз учун анчагина қийинчиликларни келиб чиқарди. Шунга қарамай лабзи ҳалол колхозчиларимиз деҳқончилик маданиятини ҳар тарафлама юксалтиришга, об-ҳаво қийинчиликларини мардонавор енгишга, ишчи кучларидан ва техникадан самарали фойдаланишга ҳаракат қилдилар. Агротехника қоидаларига жиддий эътибор берилди. Илғорлар тажрибасини кенг оммалаштирдик. Шунинг учун ҳам катта майдонларда мўл пахта ҳосили етиштирилди.

Қатор ораларини ишлашни пухта ташкил қилган хўжаликларда йиғим-теримга тайёргарлик ишлари ҳам яхши олиб борилди. Терим машиналарининг асосий қисми муддатидан олдин ремонтдан чиқарилди. Қоп-қанорлар, тош-тарозилар тахт қилиб қўйилди. Шунинг учун ҳам жуда кўп колхозларимизда терим суръати оша берди. Айниқса биз пахтани «зангори кема»лар билан териб олишни уюштиришга яхши ҳаракат қилдик. Оқибатда ўнлаб «зангори кема» капитанлари кундалик терим нормаларини ошириб бажардилар. Терим агрегатлари кўпчилик хўжаликларда икки сменада ишлади. Бу эса айрим кунлари кунига баъзи колхозларда йиллик планнинг 7—8 процентн миқдорида пахта топшириш имконини берди.

Район партия комитети ва унинг бюроси йиғим-терим даврида қатор тадбирларни амалга оширди. Райком аъзолари, район ижроия комитетининг ва маҳаллий Советларнинг депутатлари, ишлаб чиқариш бошқармасининг мутахассислари тез-тез хўжаликларда бўлиб, терим ишларини жадаллаштиришга ҳисса қўшдилар. Колхоз правлениеларига, партия ташкилотларига яқиндан ёрдам бердилар.

Бу билан биз кифояланиб қолмадиқ. Айниқса, қолоқ колхозларнинг ишини яхшилашга яқиндан ёрдам берилди. Партиявий-сиёсий ишлар хўжалик ишларига боғланган ҳолда олиб борилди. Мусобақа кучайтирилди. Ҳар бир колхоз. бригада. звенодаги ишлар тез-тез якунланиб турилди. Илғорлар мукофотланди. Сиёсий ахборотчиларимизнинг ёрдами ҳам чакки бўлмади. Улар теримчилар орасида, механизаторлар ўртасида тез-тез бўлиб туришди. Юбилей йилида олган социалистик мажбуриятларнинг қандай бажарилаётганлигини айтиб турдилар. Бу эса теримчиларни ва механик-ҳайдовчиларнинг ишга бўлган масъулиятини яна ҳам оширди.

Районда илғорлар учун кўчма Қизил байроқлар ташкил қилинди. Улар ишнинг якунига қараб тез-тез бериб борилди. Айниқса, район партия комитети ва унинг бюроси меҳнаткашларнинг бутун куч ва эътиборини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва республика Министрлар Советининг Мурожаатини изчиллик билан бажаришга қаратди. Сиёсий ахборотчиларимиз Мурожаатни кенг омма ўртасида тушунтирдилар. Шу билан бирга улар ҳар бир кишини даладаги ҳосилни тезда ва нобуд қилмай йиғиб олишга даъват қилдилар.

Мурожаатдан кейин хўжаликларимизда теримчилар сони яна ҳам ортди. Мактаб ўқувчилари, ўқитувчилари, идора ва ташкилотларнинг ходимлари далага чиқиб пахта теришди. Янгийўл шаҳрининг меҳнаткашлари, саноат корхоналарининг коллективлари ҳам теримда фаол қатнашдилар. Қўшни Калинин районининг деҳқонлари, мактабларнинг минглаб ўқувчилари ҳам бизга ҳашарга келишди. Биз уларнинг ёрдамларидан самарали фойдаланишга ҳаракат қилдик. Ёмон бўлмади, кундалик ўсиш кучая борди. Процент кўрсаткичлари тобора ортди. Кўпгина бригада ва звенолар пахта тайёрлаш планини муддатидан олдин бажаришга муваффақ бўлишди.

Мана, бугун колхозчилар, хашарчиларнинг қаҳрамонона меҳнати ўз натижасини кўрсатди. Районимиз пахта тайёрлаш йиллик планини муддатидан олдин муваффақиятли бажарди. Янгийўлликлар Ватан омборига 63 минг 500 тоннадан ортиқ «оқ олтин» тўкдилар. Шуниси қувончлики, биз ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 8 минг тоннадан кўпроқ пахта етиштириб бердик.

Райондаги 22 колхоздан 15 таси пахта тайёрлаш планини ошириб бажарди. Бу йил кўп колхозлар қаддиларини ростлаб олиб, пешқадамлар сафидан муносиб ўринни олдилар. Ўтган йили Собир Раҳимов номли колхоз 161 тонна, «Ленинград» колхози 463 тонна, Энгельс номли колхоз 339 тонна пахтани кам бериб, планни ҳам бажара олмай қолишган эди. Бу йил ана шу уч колхознинг азамат деҳқонлари ўтган йилнинг аччиқ сабоқларидан тегишли хулоса чиқариб, планларини муддатидан олдин муваффақиятли адо этдилар. Улар ўтган йилги қарзларини ҳам узадилар.

Районда пахта тайёрлаш планини муваффақиятли бажарилишига Ленин номли, «Ўзбекистон ССР 30 йиллиги», Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозларнинг азамат деҳқонлари ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар.

Ҳар гектар ердан кўпроқ ҳосил олишда «Партия XXI съезди», Навоий номли, «Коммунизм», Жданов номли ва бошқа бир қатор колхозларнинг деҳқонлари ўрнак бўлмоқдалар, Райондаги жуда кўп звено ва бригадалар бу йил 35—38 центнердан «оқ олтин» топширдилар. 40 центнердан хирмон кўтариш учун курашаётган бригада ва звенолар кўпайди.

Ҳали далаларимизда ҳосил кўп. Пахтакорларимиз партия ва ҳукуматимизнинг яқиндан кўрсатаётган ғамхўрликларига жавобан ҳосилнинг ҳаммасини тезда йиғиштириб олиш учун курашяптилар. «Коммунизм», Жданов номли, Собир Раҳимов номли колхозлардаги ўнлаб участка, бригада ва звенолар мажбуриятдан ташқари пахта топширишни давом эттиряптилар. Навоий номли колхознинг азамат пахтакорлари ҳам ўз зиммаларига олган социалистик мажбуриятни шараф билан бажариб, қўшимча ҳосил топширмоқдалар.

Янгийўлликлар даладаги қолган ҳосилни тезда йиғиштириб олиб, областимизнинг ҳам тезроқ маррага етишига ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшадилар. Шу билан бирга келгуси йил мўл ҳосилига ҳам тайёргарлик ишларини ҳозирдан кучайтириб юборадилар.

ҲИССА

Районда пахта тайёрлаш ишларини жадаллаштиришда ва ҳосилни барвақт йиғиб олишда минг-минглаб шаҳарлик биродарлар ҳам ўзларининг муносиб ҳиссаларини қўшдилар. Республика партия ва ҳукуматининг Мурожаатига Янгийўл шаҳрининг меҳнаткашлари «лаббай» деб жавоб бердилар. Улар саноат корхоналарининг ишларини тўхтатмаган ҳолда, ички резервларни ишга солиш йўли билан район пахтакорларига яқиндан ёрдам бердилар.

Шуниси қувончлики, шаҳардан чиққан ҳашарчиларнинг жуда кўпчилиги пахта териш нормаларини ошириб бажардилар. Бу эса хўжаликларда терим суръатини янада жадаллаштирди. Ҳосилнинг асосий қисмини юқори сортларга қабул қилиш имкониятини берди.

Ҳа, Янгийўл шаҳрининг меҳнаткашлари Янгийўл районининг колхозларида қисқа вақт ичида 4600 тоннадан ортиқ пахта ҳамда минг тоннага яқин кўрак териб беришди. Пойафзал фабрикасининг ишчи-хизматчилари Фрунзе номли колхоз далаларидаги ҳосилдан 100 тоннага яқинини териб хирмонга тўкишди. Абу Али ибн Сино номли медицина билим юртининг қизлари ҳам ғоят катта ғайрат кўрсатиб ишладилар. Уларнинг самарали меҳнати туфайли биргина кўракнинг ўзидан 80 тоннадан ортиқроғи йиғиштириб олинди. Мебель ишлаб чиқариш фабрикаси, кандитер, ачитқи бирлашмаси, ун заводи ва бошқа корхоналарнинг коллективлари ҳам даладаги ҳосилни йиғиштириб олишда қишлоқ меҳнаткашларига яқиндан ёрдам бердилар. Уларнинг юкини енгил қилдилар. Тезроқ ғалаба рапорти беришда жонбозлик кўрсатдилар.

ҲАЙРИХОН ҳар қанча қувонса арзийди. У бошчилик қилаётган 1-участка шоввозлари колхозда биринчи бўлиб ғалаба рапортига имзо чекдилар. Гектаридан 28 центнердан ҳосил йиғиштириб олишди. Энди участка аъзолари мажбурият ҳисобига «оқ олтин» термоқдалар. Суратда: Янгийўл районидаги Фрунзе номли колхоз механизатори Ҳайрихон Олимбекова.

А. Мальцев фотоси.

ИЛҒОРЛАРГА ТЕНГЛАШАМИЗ

Бизнинг колхозимиз ерлари паст-баландликларга жойлашган. Лекин шунга қарамай, деҳқонларимиз техникадан кўпрақ фойдаланиб, пахтачиликни юксалтиришга ҳаракат қиляпти. Шуни алоҳида қайт қилиш керакки, айниқса биз қўшни илғор колхозларнинг бой тажрибаларидан кўпроқ ўрганган ҳолда меҳнатни ташкил қила бошладик. Бу эса ишчи кучларидан тўғри фойдаланиш, деҳқончилик маданиятини ошириш имконини беряпти Айниқса бу йил бу соҳада кўпгина иш қилдик. Қатор ораларига ишлов бериш яхши уюштирилди. Ҳар бир звено ва бригадада олинган мажбуриятни бажарадиган миқдорда ҳосил етиштиришга ҳаракат қилдик. Кўпгина ёшларимиз 2—3 кишининг ишини бажаришди. Қиялик ерларда ҳам тракторларнинг иш унумини оширдилар. Шунинг учун ҳам хирмонимиз баракали бўлди.

Х. Лутфуллаев, Т. Назаров, Э. Оқбутаев, Б. Ёрқуловлар бошлиқ бригада ва звеноларда илғор колхозларнинг даласидагидек ҳосил етиштирилди. Пахтакорлар йиғим-теримда жонбозлик кўрсатиб ишладилар. Оқибатда пешқадамларимиз даласидан 26—30 центнердан «оқ олтин» топширилди.

Колхозимиз ҳам хўжалик йилини муваффақиятли якунлаяпти. Ўтган йилга нисбатан ҳар гектар ердан 7 центнердан ҳосил кўп олинди. Планимиз 112 процентдан ошириб адо этилди. 1900 ўрнига 2144 тоннадан ортиқ пахта топширдик. Ҳали даламизда пахта мўл. Планни бажаргандан кейин ҳам кунига 1,5 процентга етказиб пахта топширяпмиз.

Мўл ҳосил колхозчи деҳқонларимизнинг экономикасини мустаҳкамлайди. Ўтган йилга нисбатан кўпроқ даромад қўлга киритишимиздан далолат бериб турибди. Энди биз илғорлар сафидан мустаҳкам ўрин олиб, пахтачиликни бундан кейин ҳам тўхтовсиз ривожлантира берамиз.

Т. ЭРНАЗАРОВ,
«Ленинград» колхозининг раиси.

Редактор
А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ва эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

1 ДЕКАБРДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.30 — Тошкент кўрсатувлари, 17.35 — Болалар учун фильм-эртак, 17.45 — Теленгиликлар, 18.00 — «Советский воин». 18.55 — Москвадан хоккей бўйича СССР — ГДР учрашуви олиб кўрсатилади.

Ўзбек тилида: 21.30 — Теленгиликлар, 21.45 — Экран куйлари, 22.25 — Оламда нима гап? 22.55 — Москва кўрсатади: Хоккей бўйича ЧССР — Канада учрашуви.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.55 дан — Москва кўрсатади, 18.55 — Тошкент ўқув кўрсатувлари, 20.00 — «Ворислар» (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — Душанба телестудиясининг кўрсатувлари.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 30/XI да Шоҳ Эдип.

НАВОИЙ НОМЛИ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРДА 30/XI да Этик кийган мушук (кундузи), Севги тумори (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 30/XI да Навоий Астрободда.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — Йиртқич ҳайвонлар аттракционининг сўнгги кунлари.

КИНО

Анжелика — фаришталар маркизаси — «ЧАЙКА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 1, 5 ярим ва кеч 9-15 минутда), «МОСКВА» (кундуз 2 ва кеч 8 да).

Эрлар командировкада — «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3 ва кеч 7 да).

Кашмирдаги севги (ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Ҳаётимизнинг энг яхши йиллари — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

ҲАМЗА НОМИДАГИ ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА ТЕЗ КУНДА

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишланган

ЯНГИ СПЕКТАКЛЬ

М. ШАТРОВ

ОЛТИНЧИ ИЮЛЬ

(2 қисмдан иборат драма)

К. ЯШИН таржимаси

Асосий ролларда: В. И. Ленин — Ўзбекистон ССР халқ артисти З. МУҲАММАДЖОНОВ

Ф. Э. Дзержинский — СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати Н. РАҲИМОВ

Я. М. Свердлов — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист Е. АҲМЕДОВ.

Саҳнага қўювчи — Ўзбекистон ССР халқ артисти, Абдулла Тўқай мукофоти лауреати Т. ХЎЖАЕВ.

Режиссёр — Х. М. КОЖЕВНИКОВ.

Рассом — Г. БРИМ.

Композитор — А. А. БЕРЛИН.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Б. 2421, ИНДЕКС — 6469 Р — 03583 12